

Jaunimo Centras
5620 So Claremont Ave.
Chicago IL 60636

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXII 1997 DECEMBER – GRUODŽIO 2, Nr. 48

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

LIKĘS MŪSŲ ŠIRDYSE

Lapkričio 25 d. ilgos, kankinančios vėžio ligos išvargintas, amžinybėn iškeliavo Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkas, Lietuvos Veterinarijos akademijos Garbės daktaras Leonas Kriaučeliūnas. Tą dieną, kai su juo atsisveikinti atėjo daugybė draugų, giminių ir artimųjų, jam būtų sukakę 89-eri metai. "Velionis Leonas buvo plačių užmojų vykdytojas bei dosnus pagalbos Lietuvai, lietuviybės palaikymo pastangų rėmėjas", – rašoma ALTS pranešime. Netekome vieno iš žymiausių ir nuoširdžiausių išeivijos visuomenininkų, lietuviškosios veiklos ugdytojų ir skatintojų.

Leonas Kriaučeliūnas gimė 1919 m. lapkričio 28 d. Žynių kaime, Žaliosios valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje, ūkininko šeimoje. 1940 m. birželio 15 d. jis baigė Vilkaviškio dr. J. Basanavičiaus vardo valstybinę gimnaziją. Tų pačių metų rudenį įstojo į Kauno Veterinarijos akademiją. 1944 m. liepos 26 d., sovietų okupantams grįžtant, pasitraukė į Vakarus. Vokietijoje, pasibaigus karui, 1945 m. įstojo į Hannoverio aukštąją veterinarijos mokyklą tęsti studijų. Apgynęs disertaciją iš veterinarinės medicinos chirurgijos, gavo mokslinį daktaro laipsnį.

Kurį laiką padirbėjęs Vokietijoje, L. Kriaučeliūnas 1949 m. emigravo į JAV. 1950 m. jis vedė Ireną Parulytę. Šeimoje išaugo trys vaikai. Po didelių pastangų 1952 m. Leonas gavo teisę laikyti valstybinius egzaminus Illinois valstijoje. 1953

m. lapkričio 14 d. jis atidarė privačią mažųjų gyvulių ligoninę – Summit Animal Hospital. Praktiškumo sumetimais, pakeitė pavardę į Leon K. Leonas. Po 38 metų intensyvaus darbo, 1991 m. sausio 2 d. perleido ligoninę kitam daktarui ir kurį laiką, jo prašomas, buvo likęs dirbti antraeilėse pareigose.

Nuo pat atvažiavimo į Ameriką domėjosi lietuvišku gyvenimu, pavergtos Lietuvos likimu ir stengėsi išlikti gyvu lietuviškos išeivijos nariu, aktyviai įsijungdamas į išeivijos visuomeninį, kultūrinį ir politinį gyvenimą savo darbu ir aukomis.

Štai keli šios veiklos bruožai. 1963 m. Leonas

Kriaučeliūnas kartu su žmona Irena įkūrė Montessori vaikų namus, vėliau pavadintus jų vardu. Abu Kriaučeliūnai buvo išrinkti Montessori draugijos garbės nariais. Pirmas didesnis darbas – JAV LB Kultūros fondo vėjus 1966 m., kuriame jis tais laikais sutelkė net 15 tūkstančių dolerių. 1966 m. – Čikagos apskrities BALF'o vėjus pirmininkas. Jie buvo "Dainavos" ansamblio globėjai, 1965 m. išrinkti "Dainavos" ansamblio garbės nariais.

Leonas Kriaučeliūnas – 1968 m. Amerikos ir Kanados lietuvių 3-osios tautinių šokių šventės bei 1972 m. – Laisvojo pasaulio ketvirtosios Tautinių šokių šventės rengimo komitetų pirmininkas. Nuo 1961 m. – keturių JAV LB tarybų narys. 1967-71 metais korporacijos "Neo-Lithuania" vyriausios valdybos vicepirmininkas. Už nuopelnus korporacijai apdovanojamas jos žiedu.

1970 m. L. Kriaučeliūnas

ALT'o vardu suorganizavo Lietuvos genocido parodą Čikagos miesto centre, kurią atidarė tuometinis Kongreso narys, vėliau tapęs prezidentu, Gerald Ford. Šios parodos metu Bulgarijos Tautinio fronto centrinė vykdomoji taryba apdovanojo L. Kriaučeliūną medaliu ir diplomu "As outstanding fighter against communism".

1972 m. Illinois ir Indianos apskrities vyčiai išrinko L. Kriaučeliūną "Man of the year" ir apdovanojo diplomu. 1981 m. ALTui pavedus, suorganizavo Vašingtone, Kongreso rūmuose "Amerikos balso" lietuviškų transliacijų 30 metų minėjimą, kuriame pagrindinę kalbą pasakė senatorius Charles Percy. 1979 m. jis buvo pakviestas PLB Kultūrinės tautos komisijos pirmininku. 1980 m. suorganizavo Pietų Amerikos "Ažuolyno" ir "Žibučių" gastroles Šiaurės Amerikoje.

Ilgus metus Dr. Leonas Kriaučeliūnas buvo vienas iš veikliausių Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos veikėjų. 1983 m. – Čikagos skyriaus pirmininkas. 1984 m. išrinktas Centro valdybos pirmininku. Juo išbuvo net penkias kadencijas. Šių kadencijų metu pravedė sėkmingą vėjų, sutelkdamas "Dirvai" paremti 100 tūkstančių dolerių. Ne kartą jis ruošė iškilmingus Tautos šventės minėjimus, lietuviškų mokyklų mokytojų pagerbimą ir t.t.

Kai buvo nutarta leisti žurnalą – straipsnių rinkinį "Naująją viltį", Dr. Leonas Kriaučeliūnas tapo šio numerio išleidimo mecenatu. 1989

m. jis buvo pakviestas į VLIK'o valdybą ir tapo vicepirmininku. 1991 m. jam teko būti istorinio šios organizacijos 48-tojo seimo rengimo komiteto pirmininku Čikagoje. 1988 m. – Lietuvių Tautinės kultūros fondo steigėjas, organizatorius, tarybos narys.

Lietuvos nepriklausomybės, Tautos šventės, Kariuomenės šventės ir kitomis progomis L. Kriaučeliūnas buvo kviečiamas kalbėti beveik visuose didesniuose lietuviškuose telkiniuose Amerikoje ir Kanadoje. Ne tik darbu, bet ir aukomis abu su žmona rėmė išeivijos politinę, kultūrinę ir visuomeninę veiklą.

1977 m. mirus sūnui, įsteigė kasmetinę \$1000 Eugenijaus Kriaučeliūno jaunimo premiją. Ji buvo skiriama jaunuoliui ar sambūriui, geriausiai atstovavusiam Lietuvą arba užsienio lietuvių.

1995 m. Kriaučeliūnas pastatė ir įrengė Mažųjų gyvulių ligoninę Lietuvos Veterinarijos akademijoje Kaune. Tai labai vertinga dovana akademijai ir Lietuvai. 1996 m. kovo 3 d. už lietuvišką veiklą apdovanotas Šaulių sąjungos išeivijoje žvaigžde ir diplomu.

L. Kriaučeliūnas buvo sktyvus CVMA (Chicago Veterinary Medical Association), ISVMA (Illinois State Veterinary Medical Association) ir AVMA (American Veterinary Medical Association) narys.

Iki paskutiniųjų savo dienų jis domėjosi Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos ir Lietuvos reikalais. Visa savo esybė jis buvo atsidavęs lietybei ir Lietuvos valstybei.

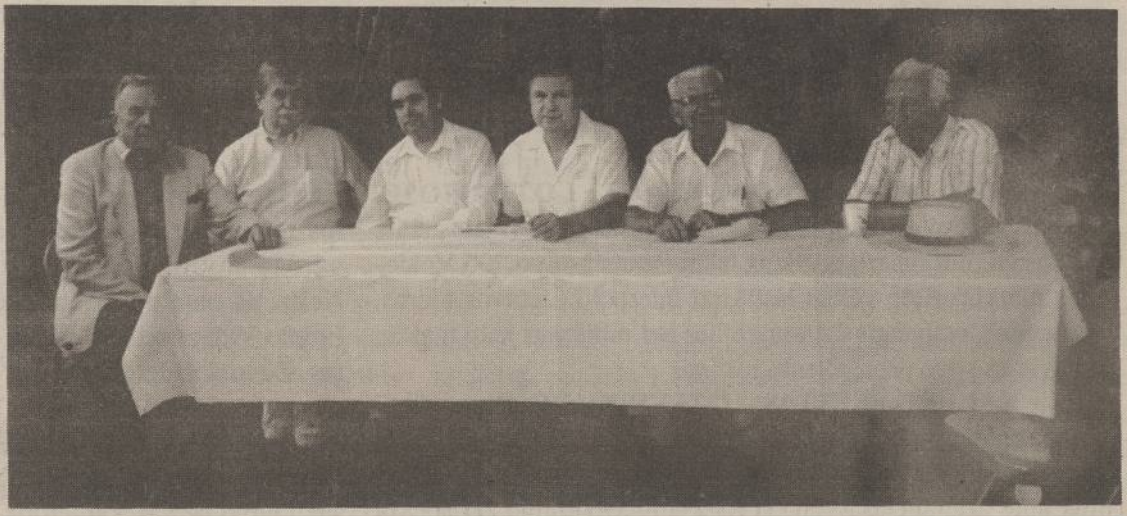
PRO MEMORIA

Kiekviena netektis yra skaudi, kiekvienos gyvybės baigtis yra praradimas. Nes su ta netektimi prarandame ir dalelę savęs – savo gyvenimo ir savo širdies. Net jeigu ten-

ka atsisveikinti ir su žmogumi, gyvenusiu už tūkstančio ar kelių tūkstančių kilometrų, jei žinai, kad jo gyvenimas, jo mintys ir jo darbai buvo (Nukelta į 4 psl.)

Dr. Leonas ir Irena Kriaučeliūnai

Dr. Leonas Kriaučeliūnas – "Dirvos" ir "Vilties" gegužinėje (pirmasis iš kairės). Šalia jo: A. Matulionis, Dr. J. Jasaitis, dr. V. Stankus, V. Blinstrubas, J. Citulis G. Juškėno nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **VYSKUPAI PRIMENA KRIKŠČIONIŠKAS VERTYBES.** Lietuvos vyskupai pripažįsta negalintys neklystamai nurodyti, kuris iš kandidatų tinkamiausias į valstybės vadovo postą. Lietuvos vyskupų pareiškime rašoma: "Mes gerbiame ir remiame politinę piliečių teisę ir jų atsakomybę, tačiau tikintiesiems galime nurodyti, kokiais kriterijais turėtų vadovautis, sąmoningai ir atsakingai rinkdami Valstybės vadovą". Katalikai, pasak Lietuvos katalikų bažnyčios vadovų, turi jausti pareigą balsuoti už kandidatą, kuris brangina tikėjimą ir savo asmeniškum bei viešų gyvenimų parodė, jog remiasi bendražmogiškais ir krikščioniškais vertybėmis, kuris gerbia žmogaus teises, brangina gyvybę nuo pat jos prasidėjimo iki natūralios mirties, saugo ir globoja šeimą, puoselėja jaunimo dorinį bei dvasinį auklėjimą, rūpinasi labiausiai pagalbos reikalingais žmonėmis, yra vienybės bendram tautos labui garantas. Pareiškimą pasirašė Kardinolas Vincentas Sladkevičius, arkivyskupas Audrys J. Bačkis, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir devyni vyskupai.

• **KAIP GYVENA LIETUVA?** Jau dveji metai Lietuvos Statistikos departamentas pagal Europos Sąjungos statistikos tarnybos EUROSTAT reikalavimus tiria Lietuvos gyventojų namų ūkių pajamas ir išlaidas. Šiomis dienomis apibendrinti 1997 m. trijų ketvirčių namų ūkių biudžetų tyrimai. Juos aptaria "Lietuvos aidas". Pažymima, jog daugiau negu pusę visų pajamų, arba beveik po 202 litus, kas mėnesį kiekvienas išleidžia maisto produktams pirkti, jog sunkiausiai gyvena vieniši suaugę žmonės, turintys vaikų iki 18 metų. "Kai kas sako, kad kaimas prasigėręs. O iš tikrųjų, kaip rodo tyrimai, kiekvienas miesto gyventojas alkoholiniams gėrimams per mėnesį vidutiniškai išleidžia po 10,2 Lt, kaimietis - po 8,7 Lt.

• **GENOCIDO BYLŲ TYRIMAS.** Generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia teigia, kad, šiemet atlikus paruošiamuosius darbus, kitais metais bus gauti pirmieji Lietuvos gyventojų genocido tyrimo rezultatai. Lapkričio 27 d. jis sakė esąs įsitikinęs, jog įmanoma iširti visas karo ir pokario metais sovietų ir nacių vykdyto genocido bylas bei pripažinti, jog iki šiol tai buvo daroma paviršutiniškai ir atmestina. Tuo pat metu generalinis prokuroras sakė nesuprantąs, kodėl iki šiol genocido nusikaltimai buvo tiriami kaip tarpusavyje nesusiję epizodai, o ne kaip vienas didelis nusikaltimas. K. Pėdnyčia mano, jog neteisinga būtų išskirti ir nusikaltimus prieš kurią nors tautybę. "Žinoma, buvo žydų, kurie žuvo nuo lietuvių rankų, tačiau buvo ir atvirkščiai, ir mes visi tai žinome", - teigė jis. Genocido bylų tyrimą apjungti pavesta sukurtam naujam Specialiųjų tyrimų skyriui.

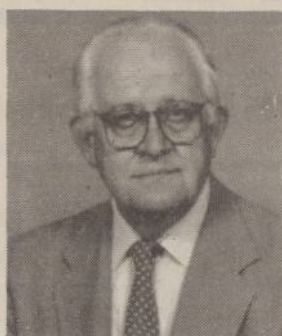
• **KALTINIMAS SEIMO NARIUI.** Lapkričio 27 d. Lietuvos Generalinė prokuratūra baigė parengtinį tardymą parlamentaro A. Butkevičiaus byloje. Dabar su ja galės susipažinti pats kaltinamasis bei jo advokatai.

• **KRATA SEIMO NARIO NAMUOSE.** Respublikos policijos generalinio komisaro Kęstučio Šalkausko įsakymais nubausti penki Kauno policijos komisarai ir du įvairių rangų inspektoriai: du pareigūnai atleisti iš tarnybos vidaus reikalų sistemoje, penkiems pareikšti papeikimai. Paaiškėjo, kad anoniminiu telefono skambučiu policijai buvo pranešta apie tai, kad name, esančiame Lazūnų gatvėje (Kaune), laikomi ginklai ir sprogmenys. Policijos duomenimis, čia gyvena tam tikruose miesto sluoksniuose Rankelės pravarde žinomas asmuo, kuris anksčiau buvo traukiamas baudžiamajon atsakomybėn už neteisėtą sprogmenų bei ginklų laikymą. Apie tai, kad Rankelė - Seimo narys konservatorius Algirdas Petrusevičius, nei eiliniai policininkai, nei Kauno policijos vadovai (kaip paaiškėjo vėliau ir Kauno miesto apylinkės prokuratūra) neturėjo. Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas Andrius Kubilius dėl šio įvykio pareiškė, jog kratą Seimo nario namuose galėjo inspiruoti rinkimų įkarščio apimta LDDP. "Lietuvos ryto" paklaustas, ar turi kokių nors konkrečių įrodymų apie tai, jog LDDP yra prisidėjusi prie šios kratos, A. Kubilius atsakė neigiamai.

• **SUKČIAI SIŪLĖ DALYVAUTI LOTERIJOJE.** Viena Vokietijos loterija Kalvarijos miesto gyventojams siūlė pasidaryti milijonieriais, tik už tai prašė atsiųsti po 200 Vokietijos markių. Kaip vėliau išaiškino Interpolo Lietuvos biuras, deimantus, prabangius automobilius bei milijonus kaip masalą lietuviams siūlė paprasčiausi sukčiai.

• **KALĖDŲ SENELIS - JAU VILNIUJE.** Penktadienį dviejų dienų oficialaus vizito į Vilnių atvyko Kalėdų senelis iš Laplandijos. Vizito tikslas - informuoti Lietuvos Kalėdų senelius apie artėjančias šventes, paskelbti Gedimino prospektą Vilniaus kalėdine gatve ir Gedimino kalno papėdėje atidaryti kalėdinį kaimelį. (ELTA, BNS, AGEF)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Visas lapkričio mėnuo praėjo bežaidžiant diplomatinį žaidimą Viduriniuose Rytuose. Irakas pasirengęs karo veiksmams. Vyriausybė įvedė benzino normavimą, nes laukė pirmųjų Amerikos bombų smūgių į benzino gamyklas ir sandėlius. Prie svarbiųjų Bagdado pastatų, vyriausybės ir diktatoriaus Saddam Hussein rūmų budėjo civiliai asmenys, daug moterų ir vaikų, sudariusių "gyvą skydą, kurio, galimas dalykas, nepultų JAV bombonešiai. Irakas šventė Bagdado miesto įsteigimo (8-ajame šimtmečiuje) sukaktį. Ta proga viceprezidentas Taha Ramadan pasakė, kad "irakiečiai nebijo nei jankių, nei sionistų, kurie bando mus įbauginti.

Po trijų savaičių įtampų ir JAV karinių jėgų didinimo Persų įlankoje, Irako vyriausybė paskelbė, kad ji nesipriešins, jei tarp Jungtinių Tautų inspektorių Irako ginklų pramonę prižiūrės ir amerikiečiai inspektoriai. Rusijos užsienio reikalų ministras J. Primakov pasigyrė, kad jam pavyko perkalbėti Irako valdžią pakeisti savo nusistatymą ir išvengti karo.

JAV prezidentas Bill Clinton toliau didino karines jėgas, ypač karo aviaciją, nors priminė, jog bombos ir skriejančios "gudrios" raketos neišvarė prieš septynerius

AR IRAKAS NUSILEIDO?

metus Irako kariuomenės iš Kuveito. Tuomet teko panaudoti ir pėstininkus bei tankus. JAV prezidentas pareiškė, kad Irako nuolaidos yra šioks toks laimėjimas, tačiau reikės "palaukti ir pažiūrėti". Nuosaikesni komentatoriai pripažįsta, kad irakiečiai sulaukė daug simpatijų tarptautinėje bendruomenėje. Ypač arabų šalių jaunimas nemėgsta Amerikos ir jos pasaulyje vykdomo "globalizavimą". Net ir draugiškų Amerikai arabų šalių spauda nevengė savo laikraščių puslapiuose spausdinti karikatūras, kuriose didžiulis "Dėdė Samas" stumdo ir baugina mažesnius kaimynus. Pabrėžiama, kad Izraelis yra sulaužęs daugelį Jungtinių Tautų rezoliucijų, tačiau niekas jo už tai nebauzdė, o Amerika savo veto teise daugelį tų rezoliucijų panaikino. Keliamas klausimas, kodėl iki šiol pastoviomis J. Saugumo Tarybos narėmis tebėra tik II Pasaulinį karą laimėjusios valstybės. Jungtinių Tautų pastato koridoriuose korespondentai išgirsta daug pareiškimų, kodėl Saugumo Taryboje nėra tokių ekonominių galybių, kaip Japonija ar Vokietija, kodėl ten yra Prancūzija, bet nėra Indijos ar Brazilijos.

Sukelia neaiškumų ir sankcijos Irakui. Kiek ilgai Irakas dar bus baudžiamas už įsiveržimą į Kuveitą? Net ir Prancūzijos užsienio reikalų ministras, susitikęs su žurnalistais, pareiškė, kad Amerikos veikla Irake sudaro išpūdį, kad niekad nebus išėjimo "iš to tunelio", net jei Saddam Hussein atsisakys visų savo ginklų gamybos programų. Arabų valstybės, nors jų vadovai ir nemėgsta Irako

diktatoriaus, pasisako prieš jėgos naudojimą, nes Irako puolimas tik sustiprintų Saddamo, kaip arabų didvyrio, vaidmenį. Atsisakyti sankcijų norėtų Rusija, kuriai Irakas yra skolingas daug milijardų už anksčiau pristatytus ginklus. Irakas daug skolingas Prancūzijai, bet skolų negali sugrąžinti, kol jam nebus leidžiama pardavinėti naftą.

Saugumo Tarybai lapkričio mėnesį pirmininkavo Kinijos ambasadorius. Jis laikėsi bešališkai ir nuosaikiai. Tačiau yra žinoma, kad Irakas iš Kinijos jau pirkė ir dar gali pirkti įvairių raketų. Saugumo Taryboje, Amerikai lapkričio 13 d. pasiūlius skirti naujas sankcijas tiems Irako pareigūnams, kurie trukdė ginklų inspektoriams ieškoti masinio naikinimo priemonių, tik Britanija pritarė tokiai rezoliucijai, o kitos trys tarybos narės susilaikė, siūlydamos švelnesnį nutarimo variantą. Iš arabų pasaulio dėl jėgos naudojimo aiškiausiai pasipriešino Egipto prezidentas Hosni Mubarak, sakydamas, kad "nebūtų tinkama" naudoti ginklus. Įdomu, kad panašiai kalbėjo ir Kuveito vyriausybės atstovai, nors dėl tos šalies ir kilo Jungtinių Tautų susikirtimas su Iraku. Stebėtojai pripažįsta, kad pralaimėjęs Persų įlankos karą, Irakas šiuo metu laimi propagandinį susidūrimą.

Lapkričio 2 d. Arabų šalių lygos suvažiavime buvo nutarta, kad "lyga absoliučiai atmeta bet kokias karines priemones prieš Irako valstybę ir ragina Saugumo Tarybą ieškoti taikių būdų sustabdyti šią krizę".

Keliais sakiniiais

• Lapkričio 17 d. šeši islamo fundamentalistai, kurių tikslas – nuversti Egipto valdžią, ginkluoti automatais ir peiliais, užpuolė dvi turistų grupes Egipto Luxor šventyklų regione. Žuvo 58 turistai: japonai, vokiečiai, anglai. 24 sužeisti. Šios skerdynės sustabdė turistų keliones į Egiptą. Luxor faraonų statulos ir puošnios kolonos yra už 315 mylių į pietus nuo Kairo. Iš pareigų pasitraukė Egipto Vidaus reikalų ministras. Žuvo šeši teroristai. Pernai turizmas davė Egiptui 3 milijardus dolerių pajamų. Iki šio puolimo daugiausia aukų buvo pernai, kai teroristai puolė graikų grupę Kaire ir nužudė 18 asmenų, many-

dami, kad tai – žydai iš Izraelio, nes jų vėliavų spalvos yra panašios: balta ir mėlyna.

Iki šiol dėl teroro veiksmų Egipte jau žuvo 1,200 žmonių.

• Buvęs Vašingtono valstijos kongresmenas ir Atstovų rūmų pirmininkas Tom Foley perėmė JAV ambasadoriaus Japonijoje pareigas.

• Britanijos karalienė Elzbieta II ir princas Pilypas atšventė savo vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį.

• Ponia Hillary Clinton aplankė šešias buvusios Sovietų Sąjungos respublikas. Šilčiausiai ji buvo sutikta Ukrainoje. Lvovo mieste ji aplankė ir nemažą, labai puošnią sinagogą, kur vietie-

niai žydai jai papasakojo, kad sovietų laikais sinagoga buvo paversta į sandėlį, o vokiečių okupantai joje laikė arklius. "Dabar, laisvoje Ukrainoje mes vėl nebijome prisipažinti, kad esame žydai", – pasakė 13-metė mergaitė Šošana Tjonykina. Ponia Clinton atsakė: "Jūsų kovoje už laisvę ir demokratiją amerikiečių liaudis stovės kartu su jumis".

• Maroke lapkričio 14 d. vyko demokratiniai parlamento rinkimai. Aukštieji rūmai sudaromi iš karaliaus paskirtų asmenų, o žemieji renkami. Niekas nemano, kad 68 metų karalius Hassan planuoja atsisakyti valdžios. Sostą (Nukelta į 3 psl.)

Svarbiausia tema**TALKA TAUTAI**

Kvietimas į X Pasaulio lietuvių Mokslo ir kūrybos simpoziumą buvo tokia netikėta, bet itin maloni žinia. Pirmą kartą Amerikoje - lietuvių išsvajotoje žemėje. Nuo pereito šimtmečio lietuviai, kaip ir kitos tautos čia traukė su nerimu ir viltimis. Taip ir mes, netikėtai patekę į simpoziumą, keliavome čia su nerimu ir viltimi: kaip mus pasitiks Amerikos žemė ir giliai šaknis į ją įleidę tautiečiai? Ar surasime bendrą kalbą? Ar mokėsime išsiklausyti ir suprasti vieni kitus?

Plenarinės sesijos, Amerikos ir Lietuvos himnai nuteikė taip, kad pasijutome, jog esame to paties krašto vaikai, išsibarstę abipus Atlanto. Bendra tautos praeitis, netektys ir sudėtingi dabarties rūpesčiai privertė pagalvoti vieniems apie kitus: o kas mūsų laukia? Kaip mes galime padėti vieni kitiems? Juk žmogus ne vien duona gyvas, kaip sako šventasis raštas.

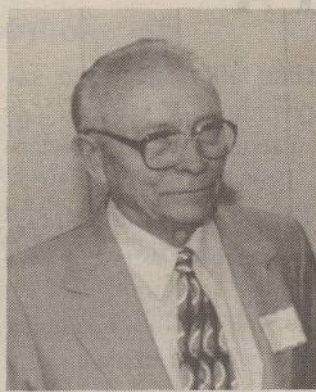
Prasidėjo darbas sekcijose: dalijimasis savo žiniomis, patirtimi, išgyvenimais. Atidžiai klausėmės vieni kitų, mokėmės vieni iš kitų. Vieni džiaugėsi, kad gali Amerikoje skaityti pranešimus lietuviškai ir būti suprasti, kiti džiaugėsi, kad gali vėl išgirsti pasiilgtą Tėviškės šnektą. Kilo daugybė klausimų, diskusijų, ėjo vis nauji ir nauji klausytojai. Švietimo sekcijoje, kuri buvo viena iš gausiausių pagal pranešėjų skaičių, tiek pirmąją, tiek ypač antrąją darbo dieną vis niekaip neužtek-davo kėdžių. Klasė vis pilnėjo. Dieve, kaip tai puiku! O juk daug kam yra tekę matyti tokių renginių, kai klausytojai ima skirstytis, nebesulaukę, kol pranešėjas užbaigs dėstyti savo "trak-tatą", kuris, ko gero, tik jį patį tedomina. Čia viskas buvo kitaip gal ir todėl, kad pasy-vių klausytojų nesimatė: mes jautėmes esą lygiateisiai dalyviai, nuoširdžiai susidomėję tuo, kas svarstoma.

Kalbos nenutilo, netgi pasibaigus nurodytam laikui: taip nesinorėjo skirstytis. Buvo įdomu ir gera išgirsti vieniems kitus, pasi-žiūrėti į Lietuvą tarsi iš abiejų Atlanto pusių. Amerikos lietuviams kilo klausimų, kaip padėti Lietuvos švietimui. Lietuvos atstovai klausė savęs ir čia gyvenančių tautiečių, kaip padėti Amerikos, Kanados, Australijos, Rusijos ir kitų šalių lietuviams išlaikyti lietuvių, puoselėti ne tik lietuvių kalbą, bet ir lietuvišką savimone? Kaip aš asmeniškai galiu prisidėti prie lituanistinių mokyklų sustiprinimo? Jautėsi didžiulis noras ieškoti atsakymų į pačius sudėtingiausius klausimus.

Pasibaigus sekcijos darbui, prasidėjo projektų kūrimas. Būtina tirti, kokios priežastys salygoja nenorą mokytis šeštadieninėse mokyklose, kokie psichologiniai veiksniai stabdo šių mokyklų plėtimąsi? Gal būt psichologams pasikalbėjus su moksleiviais, po to parengus atitinkamus testus, būtų galima konkrečiau pasiūlyti, kokius naujus lietuviškus vadovėlius reikia parengti. Kokios mokymo priemonės ir mokomųjų užsiėmimų formos labiausiai sudomintų jaunuosius, skatintų jų norą ateiti į mokyklą? Ir tokius "gal būt" būtų galima tęsti ir tęsti, norint išreikšti viltį, kad mūsų visų - tiek Amerikos, tiek Lietuvos mokslininkų bei mokytojų - bendromis pastangomis galima atlikti sunkią, bet garbingą misiją: išlaikyti lietuvių visame pasaulyje. Tik padėdami vieni kitiems, tik mokydami vieni iš kitų, mes galime kartu tarti: "Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse".

X Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumo metu pasėtas grūdas įkrito į gerą dirvą. Tik nuo bendrų pastangų priklausio, kaip greitai jis duos vaisių.

X simpoziumo dalyvė
habil. dr.
Danguolė Beresnevičienė

**TILŽĖS AKTAS -
LIETUVIŠKO KRAUJO BALSAS**

Juozas Žygas

Dažnai tenka girdėti, kad lietuviai lengvai nutautėja. Gal iš dalies tai yra tiesa. Tačiau kas skatina tą nutautėjimą? Kokiu keliu nutautėjimas Lietuvoje vyko?

Manychiau, kad nutautėjime dvarų rolė nebuvo didelė, nes dvarininkai su paprasta liaudimi mažai ryšių teturėjo. Galbūt jie net nenorėjo, kad ir liaudis "poniška" kalba kalbėtų. Pagrindinis nutautinimas vyko per bažnyčias. Ryškiu pavyzdžiu galėtų būti Latgalija, kuri priklausė Lietuvos bažnytinei hierarchijai.

Vidžemėje ir Kuržemėje suvokietėjimas buvo mažai tepastebimas. Vokiečių kalbos mokėjimas dar nėra suvokietėjimas. O Latgalijoje, kur protestantizmas nebuvo taip stipriai išsigalėjęs, net vokiečiai sulenkėjo. Pavyzdžiu gali būti Roemerių šeima, kuri savo pavardę dar vokiškai teberašė, bet save lenkais laikė. Jų šeima yra kilusi iš Livonijos. Anais laikais ir Latgalija tilpo į Livonijos sąvoką.

Antras atvejis būtų baronai Roppai, kurių didžioji dalis save vokiečiais laikė. Bet tik ne vyskupas Edv. Ropp,

gimęs Linksmoje, Daugpilio apskrityje, kilęs iš Westfalijos didikų, atsikėlusius XIII a. į Livoniją. Vyskupas Paliulionis jį išventino kunigu. Tą patį Vilniaus vyskupu, iš pradžių visus vienodai traktavo, bet vėliau, lenkų spaudžiamas, tapo lenkiškų interesų gynėju. Jo dėka 1906 m. Vilniuje susiorganizavo lenkų katalikų demokratinė partija, kuri išplito po visą vyskupiją. Už tai lenkai vilniečiai išrinko jį savo atstovu į pirmąją dūmą.

Tie pavyzdžiai rodo, kad lenkai, pasinaudodami katalikų bažnyčia, vykdė lenkinimo politiką. O protestantų pastoriai vokiškumo taip atkakliai ar net visai nepiršo. Dėl to Rytprūsioje ir išliko stipri lietuviybė. Ji turėjo būti labai stipri, jei žmonės beveik 700 metų išgyvenę vokiečių valdžioje, panoro prisijungti prie Lietuvos, kuri tuo metu Europoje, buvo dar beveik nežinoma. Nors Vokietija ir buvo karą pralaimėjusi, bet vis tiek ji turėjo žymiai didesnę svorį, negu dar nežinoma Lietuva.

Tie, kurie 1918 m. lapkričio 30 d. Tilžėje pasirašė aktą, reikalaudami Mažosios Lietuvos atsiskyrimo nuo Vokietijos, tikrai turėjo daug drąsos turėti. Žinoma, jie ne viską pasiekė. Bet tas aktas leido nors dešiniąjį Nemuno krantą nuo Vokietijos atskirti. O dabar rusiškieji imperialistai, neva kažkokia tarptautine teise vadovaudamiesi, savo nešvarius nagus bando į Klaipėdą kišti.

O kas būtų, jeigu to Tilžės akto nebūtų buvę? Tokiu atveju dabar Klaipėdoje rusai sėdėtų ir saktų, kad čia "nuo amžių esanti rusiška žemė".

Kažkodėl dabar Lietuvoje Tilžės aktą vengiama minėti. Taip pat vengiama minėti, kad tas kraštas - tai etninės lietuvių žemės. Kuomet buvo nustatinėjama siena, tai Lietuvos valdžios atstovai vis minėjo apie "sienos su Rusija" nustatymą, visai užmiršdami, ar net nežinodami, kad Lietuva su Rusija bendrą sieną neturi.

O gal vengia apie tai kalbėti, manydami, kad tuo meską nuramins? Gal apsimeta, kad jos riaumojimo negirdi? O ji, nepaisydama to, girdi ją ar ne, riaumojimu apie save pastoviai primena.

Dabar prieš prezidentinius rinkimus, visko tenka girdėti. Bet nė vienas kandidatas nepasisako už lietuvišką Lietuvą. Ir lietuviškiems reikalams pinigų dažnai pritrūksta. Šia proga dera paskatinti, kad kuo daugiau dėmesio būtų skiriama Karaliaučiaus krašto lietuviškiems reikalams. Reikia statyti mokyklas bei kultūros įstaigas ir siųsti į ten reikalingus mokytojus ir kitus specialistus. Jeigu Karaliaučiaus biurokratai dėl to prieštarautų, tai reikėtų jiems aiškiai pasakyti, kad tokiu atveju ir Lietuvos rusakalbiams bus mažinama parama arba nestatomos mokyklos. Reikia kalbėti taip, kad jie suprastų.

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

jis ruošiasi perduoti sostą sūnui, princui Sidi Mohamed.

• Amerikos sąjungininkai, dalyvavę NATO ministrų suvažiavime, pareiškė, kad amerikiečių karinės pajėgos Bosnijoje bus reikalingos ir toliau, po birželio mėnesio.

• Vengrijos rinkėjai referendumu pasisakė už įstojimą į NATO. 85.3% balsavo už įsijungimą, 14.7% - prieš.

• Šveicarijos banko suorganizuotose ceremonijose pirmuosius šveicarų bankų paskirtus pinigų čekius nacių persekiojimus pergyvenusiems žydams, kurie liko gyvi, gavę Latvijos darbo stovyklos gyventojai. Pirmą 400 dol. čekį gavo 75 metų amžiaus Riva Sefere, gyvenanti Rygoje. Ji sakė pirkianti skalbimo mašiną, tačiau to čekio šiam tikslui negana. Tuomet šveicarai paskelbė, kad Latvijoje likę holokausto kanki-

niai, kaip ir kiti Rytų Europoje, gaus dar po 600 dol., iš viso po 1,000 dolerių

• Iranas kiekvieną lapkričio 4-ąją švenčia kaip "kovos prieš Ameriką" dieną. Tai sukaktis tos dienos, kai 1979 m. Teherane buvo užpulta JAV ambasada ir 53 amerikiečiai 444 dienas laikyti Irano įkaitais. Irano politikai minėjime kalba apie vienybę ir šventąjį karą prieš "Didįjį šėtoną".

Vietnamo sostinėje Hanojuje įvyko valstybių, kurios anksčiau buvo prancūzų kolonijos, atstovų suvažiavimas. Bandoma įsteigti organizaciją, panašią į britų komonveltą.

• Rusijos prezidentas B. Jelcinas atėmė iš pirmojo vicepremjero Anatolijaus Čubaiso jo turėtą finansų ministro portfelį, o iš viceprem-

jero Boriso Nemcovo - energijos reikalų tvarkymą. Dumeje opozicija apkaltino pareigūnus kyšių ėmimu.

• Lapkričio 19 d. vienai baltajai moteriškei gimė septyni kūdikiai: keturi berniukai ir trys mergaitės. Jie gimė dviem mėnesiais per anksti, svėrė nuo 2 svarų ir 5 uncijų iki 3 sv. ir 4 uncijų. Iš anksto suorganizuota gydytojų ir slaugių grupė buvo pasirengusi juos sutikti. Tėvas pasakė, kad šalia turėtos dviejų metų dukters, vaikų jiems bus gana. Įvairios biznio bendrovės suvežė dovanų. Tėvo darbdavys padovanojo naują autobusiuką. Gerber Foods - vaikų košelės, elektros jėgainė - elektros srovę nemokamai šildymui ir šaldymui ir t.t. Vietinis bankas atidarė sąskaitą, į kurią plaukia amerikiečių aukos.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

PRO MEMORIA

(Atkelta iš 1 psl.)

skirti tau, tavo tautai, tavo valstybei, jauti gilų skausmą.

Lapkričio 25 dieną netekome iškilios, gražios asmenybės, tauraus lietuvių tautos sūnaus, kuris visą savo gyvenimą skyrė Lietuvai ir lietuvių tautai, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininko, Lietuvos Veterinarijos akademijos Garbės daktaro Leono KRIAUCĖLIŪNO. Po sunkios ir ilgos ligos jis mirė Lemonte – Čikagos priemiestyje.

Gerai suprantu, kad jeigu ir pačiame didžiausiame lietuvių kalbos žodyne rinkiausi žodžius jo gyvenimui, darbams ir sielos kilnumui nusakyti – jų nerasčiau, nes yra žmonių, kurių gyvenimas, darbai, siekliai, pasiaukojimas ir jausmai kartais pranoksta paprastus žodžius. Toks ir buvo daktaras Leonas Kriaučeliūnas.

Pirmą kartą susitikti teko bene 1993 metais. Tačiau labiausiai įsiminė 1996 metų birželio 20 d. iškilmės, kai Kaune, atidarant jo lėšomis pastatytą ir Veterinarijos akademijai padovanotą modernią smulkiųjų gyvulių kliniką, jam buvo įteikti Garbės daktaro ženklai. Įsimintini ir vėlesni susitikimai Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 24-ajame seime, kuriame jis

jau penktą kartą vėl buvo išrinktas šios sąjungos pirmininku.

Bendraujant su aŭta Leonu, gana dažnai jo kalba nukrypavo prie Lietuvos reikalų. Kai praeitais metais lankiausi jo namuose, senose šeimininėse nutraukose ir artimųjų prisiminimuose atsiėmė visa išeivijoje gyvenusių lietuvių istorija, jų nenuilstanti kova dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Dešimtys susitikimų su pačiais aukščiausiais Amerikos valdžios pareigūnais, lietuvių dainų, šokių šventės, Lietuvos valstybinių švenčių, minėjimai – visų jų sukūryje matėme dr. Leoną, jo žmoną Ireną ir visą šeimą. Atrodo, kad viskas apie juos sukosi, visur jie suspėjo, visur aukojosi ir aukojosi – pinigus, laiką, jėgas.

Deja, jėgų ir gyvenimui skirtu laiku, kaip paaiškėjo pasirodė, buvo skirta tiek nedaug. Kai žiauri liga atėmė vienintelį devyniolikmetį sūnų ir užklupo dukrą, lyg ir nebegalėjo likti jėgų kitiems. O liko. Liko tautinei veiklai, akademiniam Lietuvos jaunimui, visiems, kurie pasmieluosius Kriaučeliūnus lankėsi, visiems, kurie prašė jo patarimo ir paramos. Tik

nebeliko laiko ir jėgų sau, savo gyvenimui.

Lietuva įvertino jo darbus. 1996 m. liepą Dr. Leonas Kriaučeliūnas buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu. Kaune jo dovaną primins užrašas "Dr. Leono Kriaučeliūno klinika", o akademijos studentai ir dėstytojai ne kartą su gilia pagarba ir dėkingumu minės jo darbus.

Gedint kartu su velionio žmona ponija Irena Kriaučeliūniene, giminėmis ir artimaisiais, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos nariais, būtų maža sakyti, kad per 78 gyvenimo metus darbais, siekliais, didele meile savo kraštui, lietuvių tautai dr. Leonas Kriaučeliūnas pastatė nesugriaujamą ir nesunykstantį paminklą tūkstančiuose širdžių Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos valstijose. Būtų mažą sakyti, kad jo darbai ir žodžiai bus neužmiršti. Paprasčiausiai, jo negalima pamiršti, kaip yra nepamirštamas pats gerumas, teisingumas, meilė ir pasiaukojimas.

Lietuvių tautininkų sąjungos valdybos narys,

Kovo 11-osios Akto signataras

dr. Leonas Milčius

C.E.) į visuomeninę veiklą įsijungė gimnazijos suole. Pirmosios sovietų okupacijos metu – 1940 metais buvo vienas iš organizatorių Vėlinių proga suruoštos tautinės demonstracijos Kauno kapinėse, pagerbiant žuvusius už Lietuvos laisvę. Vokiečių okupacijos metu priklausė Lietuvos laisvės kovotojų sąjungai ir su kitais leido ir redagavo pagrindinį leidinį "Jaunime, budėk!"

Lietuvių studentų "Santaros" centro valdybos pirmininkas 1957-58 m. "Santaros-Šviesos" federacijos vicepirmininkas 1958-65 m. 1956 suorganizavo ir paruošė JAV lietuvių jaunimo petiją, kurioje prašoma, kad JAV vyriausybė pagelbėtų į Sibirą ištremtiesiems lietuviams. Surinkus 40.000 parašų, jo vadovaujama delegacija įteikė petiją viceprezidentui R.N. Nixon. 1958 m. vadovavo JAV lietuvių jaunimo delegacijai, kuri Vasario 16-osios proga įteikė Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui memorandumą Lietuvos laisvės reikalui.

1962 m. – narys JAV lietuvių delegacijos, kuri JAV prezidentui J. Kennedy įteikė memorandumą Vasario 16 proga. II ir III JAV LB Tarybos narys, ALT'os narys, JAV LB Centro valdybos vicepirmininkas. 1961-64 m. – "Margučio" radijo patikėtinių tarybos vicepirmininkas, "Lithuanus" fundacijos pirmininkas.

Pasižymėjo ir sportinėje veikloje. Vokietijoje pasiekė eilę lengvosios atletikos rekordų ir atstovavo lietuviams tarptautinėse varžybose. Vyr. fizinio auklėjimo ir sporto komiteto reikalų vedėjas 1947-49 m. Laikinasis pirmininkas 1949-50 m. Čikagos lietuvių sporto klubo "Grandis" steigėjas ir pirmininkas 1949-50 m. Akademinio sporto klubo "Lituanica" steigėjas ir v-bos narys 1951-52 m., pirmininkas – 1952-53 m. Šiaurės Amerikos fizinio auklėjimo ir sporto komiteto sekretorius 1952-53 m. 1959 m. suorganizavo Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio komandos išvyką į Pietų Ameriką ir buvo tos išvykos vadovas. 1964 tokios pat išvykos į Australiją organizacinio komiteto pirmininkas ir išvykos vadovas. Spaudoje yra rašęs visuomeninėmis ir sportinės organizacijos temomis. Suredagavo (su V. Kavoliu) "Santaros" metraščio II ir III knygas.

Valdas Adamkus – JAV gamtos apsaugos (US-EPA)

vidurio regiono, apimančio Minesota, Wisconsin, Illinois, Indiana, Michigan ir Ohio valstijas vicedirektorius 1970-1981, o nuo 1981 m. – administratorius – valdytojas. Tarptautinės bendros Amerikos ir Kanados komisijos pasienio ežerams prižiūrėti (International Joint Commission) JAV delegacijos pirmininkas nuo 1980 m. JAV EPA delegacijos narys tarptautinėse gamtos apsaugos konferencijose 1972-1978 m. (Sovietų Sąjungoje, Lenkijoje, Anglijoje).

Jis tęsia visuomeninį darbą: nuo 1965 m. – Čikagos "Margučio" radijo patikėtinių tarybos pirmininkas. 1981 išrinktas Š. Amerikos lietuvių sporto sąjungos pirmininku. II-jų Pasaulio lietuvių sporto žaidynių 1983 metais organizacinio komiteto pirmininkas. "Santaros – Šviesos" 25 m. sukaktuvinio leidinio 1979 m. atsakingasis redaktorius. 1978 m. apdovanotas JAV gamtos apsaugos aukso medaliu." (Citata perspausdinant laikraštyje, atsisakyta sutrumpinimų. – Red.)

Tai tik dalis Valdo Adamkaus veiklos duomenų. O kur dar paskutinytis dešimtmetis? Be to, daug gerų darbų atlikta, Lietuvai atkūrus nepriklausomybę.

Valdas Adamkus – aukšto išsilavinimo intelektualas, savo gyvenimą pašventęs Lietuvai. Daug yra padėjęs savo lėšomis, premijomis ir paskutiniu metu. Iš suminėtu jo veiklos darbų galima objektyviai spręsti, ar Valdas Adamkus, kaip teigė kritikai, išeivijoje, toks jau nežinomas, nepopuliarus ir net nieko neveikęs?

Jo aukštos pareigos JAV valdžios struktūroje rodo, kad jis yra gabus administratorius, ryžtingas vyras, sugebąs atlikti labai sudėtingus ir svarbius darbus. Lietuvos gyvenimą jis taip pat gerai pažįsta: daug kartų joje lankėsi, ilgokai darbavosi ir susipažino su žmonių rūpesčiais.

Būtų tikrai gražu, kad gerb. Valdo Adamkaus "kritikai" pajustų atsakomybę ir spaudoje viešai atitaisytų Valdui Adamkui padarytą žalą. To reikalauja spaudos etika ir žmogaus savigarbą. Turime visada ir visur laikytis padorumo ir teisingumo. Tad, gerbiamieji kritikai, ne-teiskite kitų, kad patys nebūtumėte teisiami. O tauriam patriotui, Lietuvą mylinčiam Valdui Adamkui palinkėkime sėkmės.

UŽ VALDĄ ADAMKŲ – UŽ LIETUVOS ATEITĮ

Jurgis Janušaitis

Sparčiai artėja Lietuvos Prezidento rinkimai. Tai labai svarbus įvykis. Lietuvoje ir išeivijoje jau jaučiamas didelis sujudimas, politikavimas, pasisakymai "už" ir "prieš" kandidatų, vertinamas jų tinkamumas. Deja, nestokojama ir išgalvotos, prieš kandidatų nukreiptos netiesos, juos kaltinant net bendradarbiavus su okupantais. Apie tai skaitome Lietuvos, o kartais net išeivijos spaudoje.

Kandidatų į Prezidentus nestokojama. Septyni kandidatai patvirtinti. Tarp jų turime ir išeivijos atstovą, buvusį JAV gamtos apsaugos aukštą pareigūną, rimtą žmogų, visuomeninką, inžinierių, net kelių universitetų Garbės daktarą Valdą Adamkų. Tik, deja, kai jis pareiškė norą kandidatuoti į aukščiausią Lietuvos valstybės postą, pasipylė Lietuvos ir išeivijos spaudoje gana piktoki pasisakymai prieš jį. Rašė profesorius, advokatas, politologas, žurnalistas ir kiti. Tačiau Valdas Adamkus nepabūgo ir

savo tikslo siekia. Lietuvos teismas taip pat pripažino jo kandidatūros tinkamumą.

Kritikai įrodinėjo, kad Valdas Adamkus išeivijoje nežinomas, nepopuliarus, niekur nedalyvavęs išeivijos lietuviškoje visuomenėje, kultūrinėje ir politinėje veikloje. Šie teiginiai, mieli kritikai, neatitinka tiesos. Atrodo, kad tokias "kritikas" rašantys neperdaug gerai pažįsta Valdą Adamkų ir gal nėra stebėję jo tikrai našios veiklos. Nekorektiški, prieš jį nukreipti pasisakymai, be abejo, patį Valdą Adamkų gerokai įskaudino. Nežiūrint piktų išpuolių, Lietuvoje tarp kandidatų iki šiol jis yra pirmaujantis, populiariausias.

JAV-ose Valdui Adamkui paremti yra susidaręs specialus komitetas, į kurį įeina įvairių pažiūrų ir įsitikinimų žymūs asmenys: visuomenininkai, kultūrininkai, lietuvių organizacijų atstovai, įvairių profesijų žmonės. Komitetas lietuvių spaudoje jau paskel-

bė kreipimąsi šūkiu: "Už Valdą Adamkų – Už Lietuvos ateitį". Šūkis išsako kandidato viltis ir ryžtą dirbti gražesnei Lietuvos atečiai. Kreipimesi trumpai išdėstytas ir kandidato Valdo Adamkaus požiūris į būsimą Lietuvą, jos valdymą ir į įvairias sritis, kurios tarnautų Lietuvos žmonių gerbūviui, demokratijai, valstybingumui ugdyti. Būtų siekiama Lietuvoje atkurti tautos vieningumą. Paties kandidato programą skaitysi-me ir išeivijos spaudoje. O dabar gerbiame kritikus siūlau pasiskaityti "Lietuvių Enciklopedijoje" 36 ir 37 tomus ir susipažinti su Valdo Adamkaus visokeriopa veikla. LE rašoma (cituojau):

Valdas Adamkus (V. V. Adamkevičius) gimė 1926 XI 3, Kaune. Inžinierius, visuomenininkas.

Lankė "Aušros" gimnaziją ir 1946 m. baigė Eichstato lietuvišką gimnaziją. Studijas pradėjo Miuncheno universitete. 1960 m. baigė Illinois technologijos institutą (B.S.-

X-OJO MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO DALYVIAI

ŽENGIANT Į KOMPIUTERIŲ AMŽIŲ

(Amerikos spauda apie mokytoją Amandą Mulioliene)

Vacys Rociūnas

"Ohio iškiliausioji technologijos mokslų mokytoja savo mokyklą atveda į kompiuterių amžių", - taip rašo žurnalistas Chuck Melvin ilgame, išsamiaame straipsnyje, papuoštame didžiule jos nuotrauka. Tokiais iškilingais žodžiais Klyvlendo (Cleveland, OH) dienraštis "The Plain Dealer", turintis per 400.000 skaitytojų, pristato Amandą Mulioliene - Šv. Augustino akademijos Lakewood, OH mokytoją, šių mokslo metų pabaigoje išėjusią į pensiją.

Kompiuteriai iš tikrųjų akivaizdžiai vyrauja šioje aukštesniojoje mergaičių mokykloje. Dienraštis paskelbė, kad šios mokyklos buv. technologijos koordinatore A. Mulioliene dar birželio mėnesį "Microsoft Corp." ir "Technology & Learning" žurnalas išrinko Ohio technologijos 1997 METŲ MOKYTOJA. Microsoft bendrovė visiems valstijų laimėtojams paskyrė jų pagrindinės programinės medžiagos naujausias versijas. Amanda gaus Windows 95, Microsoft Office 97, Front Page 97 ir kitas smulkesnes programas.

Minėtame straipsnyje ir pati Amanda aiškina kompiuterių naudojimo pažangą šioje mokykloje. 1995-96 mokslo metais Cuyahoga apskrityje tikrai trys mokyklų rajonai teturėjo tokį ar kiek geresnį mokinių ir kompiuterių santykį - 5:1. Dabar ir šis santykis yra pagerėjęs: trims mokiniams tenka vienas kompiuteris.

Bet pačios mašinos negali paruošti technologiškai galvojančių moksleivių, teigia Amanda. Minėtas žurnalas ją įvertino ir pagerbė už tai, kad šios mokyklos beveik visi mokytojai buvo išmokyti naudotis kompiuteriu pamokose. Šis procesas buvo pradėtas dar 1980 metais, kai tuo metu matematikos mokytoja dirbusi Amanda, buvo paskirta dėstyti kompiuterių kursą. Tada ir ji pati apie kompiuterius beveik nieko nežinojo.

Dienraščio straipsnyje Amanda Mulioliene prisimena savo pirmuosius žingsnius šioje naujoje technologijos srityje - nuo paprastų, pigių kompiuterių iki IBM, APPLE, WINDOWS. Dabar šioje mokykloje reikalaujama, kad moksleivės bent vienerius metus nagrinėtų kompiuterių pažinimo kursą. Taip pat raginama naudoti kompiuterius, nagrinėjant įvairias kūrybines, tiriamąsias užduo-

tis. Patys moksleiviai labai vertina šią naudingą naują.

Savo išsimokslinimą, talentą bei patirtį Amanda panaudoja ne tik šv. Augustino akademijoje, dirbdama su savo auklėtiniais. Visa tai, ką pati sukaupė, ji nori perkelti ir į Lietuvą. Jau 1993 m. lapkričio mėnesį tame pačiame dienraštyje buvo išspausdintas Grant Segal straipsnis - "Mokymas amerikiečių būdu". Jame rašoma: "Lakewood pedagogė moko savo kolegas Lietuvoje". Straipsnio autorius pasakoja apie tai, kad 1993 metais Amanda vasarą praleido gimtojoje Lietuvoje, mokytojaudama APPLE kursuose. Tas "obuolys" - tai "American Professional Partnership for Lithuanian Education". Šios organizacijos tikslas - totalitarinę mokymo sistemą pertvarkyti į demokratinę. Amanda dar ir šiandien prisimena, kaip šis užmojis kai kuriuos tautiečius net erzino. Dabar tos organizacijos pedagogai yra kviečiami, laukiami ir vertinami. Kasmet apie 70 Amerikos pedagogų - lietuvių ir amerikiečių - savo lėšomis keliauja į Lietuvą. Jie vežasi kompiuterius ir kitą modernią mokymo įrangą, moko pedagogus, o atvežtas mokslo priemones palieka mokyklose. Jau tūkstančiai mokytojų, pasinaudodami šia proga, savo atostogų metu lanko APPLE kursus. Pačiai Amandai minėtoji išvyka 1993 metais buvo pirmoji pažintis su gimtuoju kraštu po 1944 metų, kai ji, būdama 6 metų, su tėvais dėl sovietinės okupacijos buvo priversta pasitraukti iš Lietuvos. Amanda su savo

vyrų dailininku Algirdu kasmet dalyvauja šiose pedagoginėse išvykose ir talkina įvairiuose projektuose.

Mulioliai išaugino ir išmokslo keturis vaikus. Vienas iš jų - Linas - buvo išvykęs studijuoti į Lietuvą. Ten kurį laiką jis buvo net vertėju Lietuvos Seime, kai 1991 metais Seimo rūmams grėsė sovietų tankų ataka. Kitas sūnus - Jonas - vedė Australijos lietuvaitę, žinomą sopraną, solistę Virginiją Bruozytę. Ten tėvai ir savo atostogas praleido. 1992 m. Algirdo svajonė įkopti į Mf. Whitney kalno viršūnę virto realybe. O 1994 metais sūnus Saulius dalyvavo Tautinių šokių šventėje Lietuvoje.

St. Augustine Academy leidinyje "Highlights" (1997 m. rudens numerį) plačiai aprašomas Amandos pagerbimas, išrenkant ją Ohio valstijos 1997 METŲ MOKYTOJA. Anot leidinio, ji buvo išrinkta iš daugelio kandidatų už naujoves, dėstant kompiuterių technologiją. Šios mokyklos matematikos mokytojos M. Peduzzi nusiūstas Amandos pristatymas žurnalui "The Technology & Learning" tapo galutiniu įrodymu, už ką Amandai buvo suteiktas šis garbingas titulas.

Mokyklos laikraštis plačiai nušviečia Amandos projektus ir metodus bei jų naudojimą kompiuterių klasėse. Tarp kitų projektų čia minimas ir Microchip Necklace projektas, kurio pagalba mokiniai mokomi rašyti, bendrauti, susipažinti su kitų kraštų, skirtingų kultūrų asmenimis, praveisti įvairias apklausas, surinkti reikiamus duo-

menų, paruošti išsamius pranešimus. 1997 metais toje programoje dalyvavo 11 mokyklų iš Vokietijos, Lietuvos, Ispanijos bei JAV (Colorado, Michigan, Washington ir Cleveland).

Leidinyje rašoma, kad Amanda, dirbdama matematikos skyriaus vadove nuo 1981 iki 1996 metų bei Technologijos koordinatore 1994-97 metais, išmokė apie 90% mokytojų naudotis kompiuteriais pamokose. Jos dėka ši mokykla dabar turi per šimtą veikiančių kompiuterių 331 šios mokyklos auklėtinei. Ir čia vėl prisimenamas Amandos darbas su APPLE, kai ji penkias vasaras vyko į Lietuvą ir vedė mokytojus se-

minarus.

Talentingos mokytojos veikla nesibaigė, išėjus į pensiją. Ji vėl ateina su įdomiu projektu: netrukus ji dviems mėnesiams išvyksta į Lietuvą su specialia kilnojama kompiuterių įranga. Dviejose Lietuvos miestų mokyklose ji dalins savo talentą ir patirtį šviesesnės Lietuvos mokyklos ateities vardan.

Amanda ir visa jos šeima aktyviai dalyvauja skautų veikloje, talkina įvairiuose lietuviškuose reikaluose. Trylika metų ji mokytojavo Cleveland, OH lituanistinėje mokykloje, o Dievo Motinos bažnyčioje yra Komunijos dalintoja.

NAUJOSIOS LIETUVIŲ IŠEIVIJOS
ĮSIKŪRIMAS AMERIKOJE

Raimonda Mikatavage

Raimonda Mikatavage

Ištraukos iš šios knygos buvo spausdinamos "Dirvoje", o taip pat laikraščiuose "El Herald" ir "DC Pages". "Šviesos" leidykla ją planuoja išleisti Lietuvoje 1998 m.

Raimondos darbas politinių pabėgėlių ir imigrantų į JAV labai buvo aukštai įvertintas. 1997 m. jai buvo paskirtas specialus Merilendo valstijos gubernatoriaus garbės pažymėjimas.

Mano šeima į Jungtines Valstijas atvyko 1972 metais. Mes patyrėme viską, ką patiria dauguma imigrantų. Kaip ir visi, mes taip pat darėme klaidų. Mano tėvai ieškojo darbo. Mes iš visų jėgų stengėmės išmokyti anglų kalbą ir pradėti kurti naują gyvenimą. Visa tai buvo labai sunku.

Su šiais sunkumais susiduria virš milijono imigrantų, atvykstančių čia kasmet. Ir kuo daugiau imigrantų atvyksta, tuo labiau amerikiečiai priešinasi jų atvykimui. Tai, be abejo, dar labiau apsunkina atvykusiųjų gyvenimą. Jau keliolika metų aš tyrinėju šiuos procesus. Kalbėjau su naujais imigrantais, su tais, kurie tik ką tapo Amerikos piliečiais, taipogi ir su kitose šalyse gimusiais amerikiečiais, kurie gyvena čia jau 20 ir daugiau metų. Aš taip pat kalbėjau su mokytojais, kurie moko naujuosius imigrantus anglų kalbos, su įvairių organizacijų, padedančių imigrantams, atstovais. Nors ir nėra tokios "stebuklingos lazdelės", kuri imtų ir išspręstų visas imigrantų problemas, tačiau jų visų patirtis yra pakankamai panaši, (Nukelta į 6 psl.)

Raimonda Mikatavage gimė 1962 metais vasario 24 d. Kaune, Lietuvoje. Jos šeima slapta pasitraukė iš sovietų okupuotos Lietuvos ir kaip politiniai pabėgėliai 1972 m. liepos 21 d. atvyko į JAV.

Raimonda su pagyrimu baigė Merilendo universitetą College Park mieste ir gavo marketingo bakalaurės laipsnį. Gretutinė specialybė - informatika. Po to aspirantūroje ji dar studijavo tarptautinę komercinę veiklą. Dabar dirba biotechnologijos firmoje atstove medicinai.

1996 metais Raimonda įsteigė leidyklą "Melodija Books". Ji parašė ir išleido dvi knygas. Pirmoji knyga "Tavo kelias į sėkmę", skirta Lietuvos jaunimui, dabar turi didelę paklausą Lietuvoje. "Atviros Lietuvos fondas" platina ją vidurinėse mokyklose bei universitetuose. Raimondos antroji knyga - "Pasitenkinimas galimybių šalyje: atsakymai imigrantams ir pabėgėliams JAV-ose". Paremta giliais tyrinėjimais ir užsienyje gimusių amerikiečių patirtimi, ši knyga moko, kokios asmeninės ir profesinės strategijos reikia imtis, kad sėkmingai prisitaikytume prie gyvenimo Amerikoje.

NAUJOSIOS LIETUVIŲ IŠEIVIJOS IŠIKŪRIMAS AMERIKOJE

kad būtų galima pateikti kai kurias rekomendacijas.

Pirmiausia: kodėl tiek daug imigrantų atvyksta į Ameriką? Jie dažniausiai nurodo tokias priežastis, kaip geresnio išsilavinimo sau ir savo vaikams galimybės, proga rasti geresnį darbą ir aukštesnio pragyvenimo lygio siekimas. Visa tai – labai geri norai. Tačiau jau čia atvykus, jeigu tie lūkesčiai neišsipildo, tai ir geri ketinimai dažnai užmirštami. Naujo gyvenimo kūrimas atsitrenkia į daugybę netikėtų problemų. Naująjį imigrantą taip pribloškia visi prisitaikymo sunkumai, jog ir iš gerų norų ilgainiui gali telikti vien tik tai rūpestis, kaip išgyventi dar vieną dieną. Ir labai liūdna, kada visos tos didžiulės pastangos, ruošimasis ir užsispyrimas, kurio prireikė, kad patektų čia, dažnai nueina perniek, kai žmogus iš tikrųjų atsiduria čia. Nežiūrint visų turėtų vilčių, svajonių ir tikėjimo, metams bėgant, tipiška imigrantų istorija gali pakrypti ir visai liūdnai pusėn. Svarbūs sprendimai gali būti padaromi, gerai jų neapgalvojus, vadovaujantis atsitiktiniais motyvais arba net blogais ketinimais. Netikėtai gali išsivirti kasdieniniame gyvenime. Menki bendravimo įgūdžiai gali trukdyti prasmingiems savitarpio santykiams. Žinių apie pinigus stoka gali užkirsti kelią į aprūpintą, finansiškai saugią ateitį. Sprendimas atvykti į Ameriką gali tapti klaida.

Aš norėčiau užduoti hipotetinį klausimą visiems tiems lietuviams, kurie trokšta persikelti gyventi į Ameriką: kiek netikėtumų patirtų kiekvienas, bandantis pradėti naują gyvenimą Lietuvoje?

Jūs galite tikėtis mažiausia bent jau tiek pat staigmenų, kaip ir čia, Amerikoje. Svarbiausia, ką aš norėčiau patarti visiems, norintiems čia persikraustyti: dar prieš atvykstant, stengtis kuo daugiau sužinoti, kas čia jų laukia ir ko jie gali tikėtis. Sakysim, jūs jau persikraustėte į Ameriką, tačiau nemokate gerai anglų kalbos ir todėl teradote tikrai indų plovėjo darbą restorane. Jūs, aišku, tikėtės, jog tai yra tik laikinai. Tačiau jeigu jūs nieko nedarysite, stengdamiesi tobulėti, nejudėsite į priekį, nedarysite pažangos, tai gali atsitikti ir taip, jog tas indų plovėjo darbas bus viskas, ką jūs čia tepasieksite. Tie imigrantai, kurie surado savo sėkmę Amerikoje, stengiasi kasdien kaip begalėdami daugiau sa-

(Atkelta iš 5 psl.)

ve tobulinti: gilinti savo visapimančias, bendrąsias žinias apie naują gyvenimą.

Tos bendrosios žinios, tai visų pirma – amerikietiško gyvenimo būdo supratimas ir suvokimas, ką tai reiškia prie jo prisitaikyti. Pirmiausia tai yra gero išsilavinimo gavimas ir įgijimas patirties, kuri yra būtina, kad gautum darbą, duodantį ne tik geras pajamas, tačiau taipogi teikiantį malonumą, pasitenkinimą. Tai būtų ir supratimas apie pinigų investavimą (imigrantai dažnai atvyksta čia dėl ekonominių priežasčių, tačiau nesugeba išmokyti, kaip elgtis su pinigais). Paprasčiausia, imigrantai turi būti pasiruošę netikėtumams visose gyvenimo srityse, dar prieš susidurdami su jais. Tiesiog sunku patikėti, kiek daug imigrantų, netgi po 5 ar 10 metų, pragyventų šioje šalyje, negali gauti kreditinės kortelės arba paskolos iš banko, kai jie nori nusipirkti namą. Jiems atsakoma neigiamai, kadangi jie niekada nepasirūpino čia susikurti sau gerą kreditinę istoriją. Arba jie apmokėdavo savo sąskaitas per vėlavimą, nes paprasčiausiai buvo taip įpratę. Taip elgtis buvo visai priimtina šalyje, iš kurių jie atvyko.

Aš pateiksiu keletą patarimų naujiems atvykusiems iš Lietuvos. Jūs esu išdėčiusi savo naujoje knygoje "Satisfaction in the Land of Opportunity. Answers for U.S. immigrants and refugees".

Pirmiausia labai svarbu suprasti amerikiečių galvoseną, jų gyvenimo būdą: kodėl jie elgiasi būtent taip, o ne kitaip. Norint suprasti amerikietišką kultūrą, visų pirma reiktų pripažinti, jog dauguma žmonių pasaulyje elgiasi taip, kaip jie yra išmokyti. Lietuviai yra išmokyti vienaip, o amerikiečiai – kitaip. Kiekviena pasaulio tauta turi savitą mastyseną. Tam reikia būti pasiruošus iš pat pradžių, kad susidūrus akis į akį su kultūriniais skirtumais, būtų galima išlikti labiau objektyviais ir ramiais. Viena iš amerikietiškos kultūros ypatybių yra ta, kad amerikiečių pažiūra į kitą asmenį yra pažiūra į to asmens ypatybes. Jie turi biznio "bičiulius", "shopping" bičiulius, slidinėjimo bičiulius, poilsio bičiulius, netgi šnekučiavimosi bičiulius ir t.t. Jie kuria savitarpio santykius, ieško draugų ir skirsto juos pagal savo poreikius. Tai gali atrodyti labai šalta ir nemalonu kai

kuriems naujiems atvykusiems, kurie draugystę supranta kaip visapusišką išipareigojimą. Jie norėtų perprasti žmogų, su kuriuo draugauja, norėtų bendrauti giliai, tačiau greitai pamato ir išitiktina, jog amerikiečiai yra labiau linkę prie paviršutiniškų pokalbių, kad jie vengia bet kokių problematiškų, gilesnių temų apie religiją, filosofiją ar net politiką.

Norint pritapti prie amerikietiškos visuomenės, naujieji atvykusieji visų pirmiausia patys turėtų to trokšti. Tačiau tai gali būti sunku, ypač jei jūs nesutinkate su amerikietišku gyvenimo būdu ar net priešinatės jam. Toksai vidinis pasipriešinimas – gana dažnas reiškinys tarp lietuvių, kurie didžiuojasi saviimi ir savo kultūra.

Norėdami kuo geriau čia prisitaikyti, nepamirškite šių trijų dalykų:

1) mokytis bendrauti angliškai, nekreipiant dėmesio į savo akcentą, stengtis kalbinti amerikiečius;

2) prisiderinti prie amerikietiško stiliaus ir išvaizdos;

3) įsisavinti bent keletą amerikietiškų manierų.

Tai neįvyks per vieną dieną. Reikės didelių pastangų ir uolaus aplinkinių stebėjimo.

Aš skatinu naujus atvykstančius, kad ir kaip sunku bebūtų, vis tiek kuo daugiau kalbėti angliškai. Kalbėkite paprasčiausiais sakiniais, lengviausiomis frazėmis, darykite šimtus kalbos klaidų, bet vis tiek kalbėkite su amerikiečiais. Jūs turite žengti tą pirmąjį žingsnį. Mokate ar ne, bet vistiek neišvengiamai kada nors turėsite pradėti tai daryti. Turėsite kalbėti visų pirmiausia dėl tos pačios priežasties, kaip ir kiekvienas Lietuvoje atsidūręs užsienietis turėtų pradėti. Kaip sakoma: "Žinai žodį, rasi kelią..."

Daugumoje kraštų vietiniai gyventojai patys aktyviai nesiekia kalbinti užsieniečių ir bendrauti su jais. Taigi, jei amerikietis nekalbina jūsų, taip yra todėl, kad ir jūs pirmas jo neužkalbinote. Visai nesunku bendrauti ir kalbėtis su amerikiečiais. Galite klausti jų apie šeimą, darbą, kultūrinius skirtumus, pomėgius, kelionių išpučius ir panašiai. Tačiau niekada neklausinėkite apie pinigus, religiją, filosofiją ar politiką. Tokios temos gali būti paliesotos tikrai vėliau, kai jau gerai pažinsite vienas kitą ir artimiau susidraugausite. Puiku, jei pasiseka ką prakalbinti. Visada geriausia yra leisti

pašnekovui daugiau kalbėti. Jei norite su tuo žmogumi atcityje dar susitikti, nesivaržykite paklausti jo, koku būdu galėtumėte vėl jį pamatyti. Gal būt jis jums duos savo vizitinę kortelę, namų telefono numerį ar gal paprašys jūsų. Kuo daugiau tas asmuo šnekėjo pats, tuo didesnė galimybė, jog jūs pasimatysite vėl. Sekančio susitikimo metu yra geriau ką nors kartu veikti, negu vien tik kalbėtis. Amerikiečiai mėgsta daryti tokius dalykus kartu, kaip, pavyzdžiui, išsinuomoti ir pasižiūrėti video arba pasivaikščioti po parduotuves. Tik pernelyg neskubėkite, nes su amerikiečiais santykius užmegzti reikia iš lėto. Jei jūs iš karto išpasakosite visą savo gyvenimo istoriją, pasidalinsite visomis savo problemomis, pasigirsite visais savo pasiekimais, tai tuo jūs tik atbaidysite nuo savęs daugumą amerikiečių.

Kuo platesnį pažinčių tinklą užmegs naujasis atvykėlis, tuo daugiau progų ir galimybių jis čia įgis. Tad dar kartą noriu pabrėžti, kaip be galo svarbu yra būti kuo geriau pasiruošus: kurti planus, turėti aiškius tikslus iš anksto. Gal būt net teks keisti karjerą. Svarbu pasirinkti tokią, kuri suteiktų jums kuo daugiau malonumo, kad jaustumėtės laimingas, dirbdamas savo darbą.

Nepakanka žinoti vien tik apie darbo užmokestį. Reikia mokytis apie pinigus apskritai: kaip padidinti esamas santaupas, jas gerai investuojant, kaip geriau apsaugoti jas nuo nebūtinų pa-

pildomų mokesčių. Svarbu suprasti tai, kad jeigu, sulaukę senatvės Amerikoje, turėsite vien tik pensiją, tai atsidursite ant skurdo ribos. Reikia turėti pakankamai ir savų santaupų. Labai svarbu mokėti išvengti kreditinių kortelių spąstų. Prisijunkite prie kokio nors kredito kooperatyvo (yra keli net grynai lietuviški) ir kurkite savo kreditinę istoriją. Reikia žinoti, kokią draudimą įsigyti ir kiek jo pirkti. Namų pirkimo procesui reikia irgi pasiruošti iš anksto. Visa tai yra labai svarbu. Visa tai ir jūs turėsite išmokti, nes jūs juk nusprendėte pradėti naują gyvenimą.

Amerikos lietuvių leidiniai gali taip pat būti gera parama, mokantis apie Ameriką. Būtų klaida juos ignoruoti. Pasirinkite vieną ar kelis įdomesnius leidinius ir užsiprenumeruokite juos. Juose rasite ne tik žinių iš Lietuvos, bet taip pat ir paaiškinimų apie kultūrų skirtumus, darbo pasiūlymus, kredito kooperatyvų skelbimus ir kitos naudingos informacijos naujiems atvykusiems.

Žinoma, kiekvienas atvykęs brangins savo lietuvišką šaknį ir niekada jų nepamirš. Tačiau tuo pačiu metu svarbiausia nepamiršti ir savo atvykimo į Ameriką tikslų. Jei tikslas buvo rasti geresnį pragyvenimo lygį, tai tikrai jo čia nerasite, jeigu tą darysite pagal lietuvišką, o ne amerikietišką stilių. Tiek pat energijos, kiek jos buvo su naudota atvykimui į Ameriką, dabar dar turės būti su naudota, norint tapti amerikiečiu.

Gerbiami tautiečiai,
jei norite daugiau sužinoti apie
Lietuvių tautininkų sąjungos veiklą
bei dalyvauti jos gyvenime,
užsiprenumeruokite "Tautininkų žinias"
Prenumeratos kaina metams su
persiuntimo išlaidomis –
tik 25 JAV doleriai.
Kreiptis: Lietuvių tautininkų sąjunga,
Gedimino pr. 22, 2600 Vilnius, Lithuania

LIETUVIŲ NAMAI, BUVĘ ANSAMBLIEČIAI
IR "GIJA" RENGIA
NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMA

Svečiai bus vaišinami užkandžiais, karštu romu ir obuolių sultimis, kokteiliais nuo 8 val. iki 9 val. 9 val. – vakarienė

Gros: JOE WENDEL ORKESTRAS

Bilietus (stalus) galima užsisakyti Lietuvių klube, skambinant tel. 531-2131 arba pas Algi Penkauską 944-4556 bei Vyta Apanavičių 481-4614

Įėjimo kaina 40 dol. asmeniui

VADOVĖLIŲ PARODA ŠIAULIUOSE

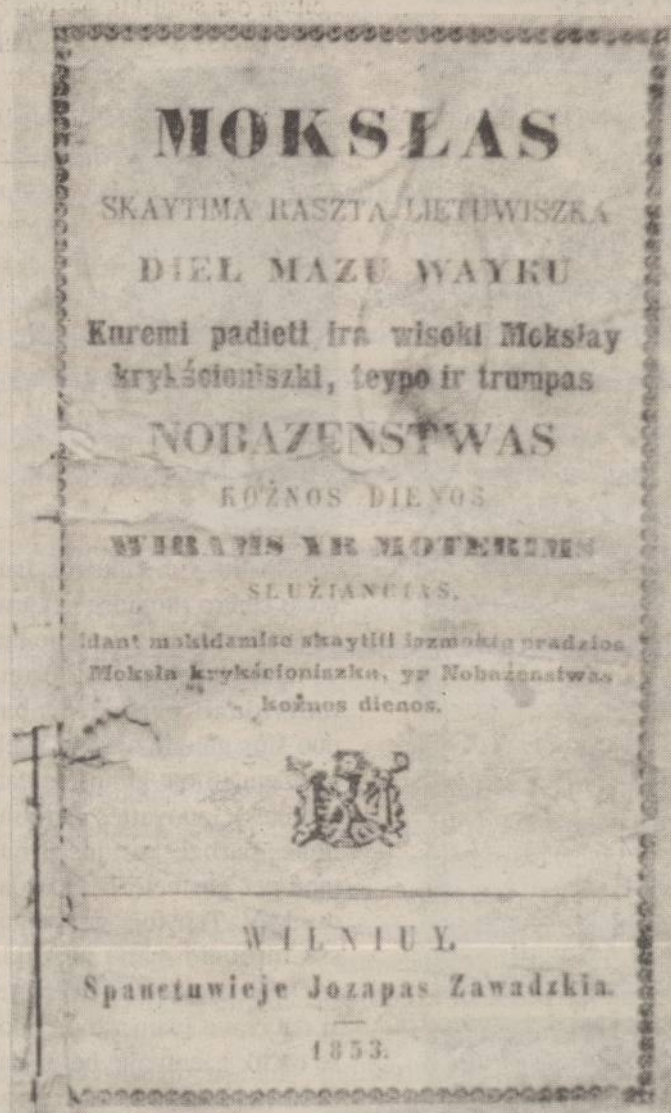
Šiaulių "Aušros" muziejuje nuo rugsėjo 10-os iki spalio 20 d. vyko senųjų mokyklinių vadovėlių paroda iš muziejaus fondų. Ją skyrėme Lietuvos mokyklos 600 metų ir pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukaktims paminėti.

Vadovėlis parodai pasirinktas todėl, kad sujungia mokyklą ir knygą. Mokyklinis vadovėlis – išskirtinė knyga. Jei grožinę arba mokslinę literatūrą skaito ne kiekvienas žmogus, tai elementorių savo rankose yra laikęs kiekvienas.

Muziejaus fonduose ir bibliotekoje sukaupta apie 500 vadovėlių. Atrenkant šios paskirties knygas, norėta parodyti kuč daugiau senųjų vadovėlių, pristatyti kuo įvairresnius autorius, pateikti meniškai apipavidalintas knygas. Pirmenybę teikėme autoriams šiauliečiams ir Šiauliuose leistiems vadovėliams. Parodėme 310 vadovėlių. Jie leisti nuo XIX a. vidurio iki šių dienų. Vadovėliai sugrupuoti pagal dėstymo dalykus: tikyba, lietuvių kalba, literatūra, užsienio kalbos, istorija, gamta, geografija, matematika, fizika, chemija. Išskirti elementoriai bei lietuvių išieivų leisti vadovėliai. Parodėme ir mokymo priemonės bei mokyklinius reikmenis: nuo grifelinės lentelės iki ne taip senų mokyklinių uniformų. Paroda pajvairinta nuotraukomis.

Karaliaučiuje H. Veinreicho spaustuvėje atspausdintas M. Mažvydo "Katekizmas" laikomas ir seniausiu lietuvišku elementoriumi (keilių puslapių knygos dalis buvo pavadinta "Pigus ir trumapas mokslas skaityti ir rašyti").

Dėl istorinių sąlygų dar ilgą laiką po M. Mažvydo "Katekizmo" knygos buvo tik religinio turinio. Jomis siekta įtvirtinti katalikybę ir protestantizmą. Didžiumą sudarė

katekizmai, maldaknygės. Katekizmus po ranka turėjo kiekvienas kunigas ir mokytojas, juos atmintinai mokėjo parapiinių mokyklų auklėtiniai. Ne tokie populiari buvo pamokslų rinkiniai (postilės), bibliniai tekstai.

Seniausias eksponatas, rodomas parodoje – elementorius "Mokslas skaitymo rašto lietuviško dėl mažų vaikų", išleistas Vilniuje 1853 m. Pirmieji elementoriai šiuo pavadinimu pasirodė apie 1766-1776 m. Iki spaudos draudimo buvo atspausdinta per 70 elementoriaus leidimų. Šio "šimtamečio" ilgai negalėjo nukonkuruoti kitų autorių darbai, pasižymėję daug geresne kalba, struktūra ir metodika. Jį savo lėšomis spausdino visos lietuviškos Vilniaus ir Kauno spaustuvės. Knygos tiražas išaugo nuo 1500 egz. 1776-1790 m. iki 4000-5000 egz. XIX a. vi-

duryje. Paskutinį kartą elementorius buvo išleistas 1867 m. vadinamąja "graždanka", t.y. rusiškėmis raidėmis.

Sunku senuosius elementorius atskirti nuo katekizmų. Dažnai tai buvo viena knyga, iš kurios buvo galima išmokyti skaitymo, rašto ir poterių. Daug tokių elementorių-katekizmų rodyta parodoje. Vienas jų - 1928 m. Šiaulių knygyne "Lietuva" išleistas "Mažiems vaikams naminis elementorius arba ABC su poteriais, katekizmu ir ministrentūra pradžiai namie mokintis".

XIX a. pradžioje mokyklinių vadovėlių leidimu rūpinosi Lietuvių mokslo draugija. Iš Draugijos narių – pedagogų ir kalbininkų – buvo sudaryta vadovėlių rengimo komisija, įkurtas specialus lėšų fondas, paskelbtas vadovėlių rašymo konkursas.

(Nukelta į 8 psl.)

KGB LIETUVOJE

Arvydas Anušauskas

(Tęsinys. Pradžia – 42 nr.)

Nepavyko užverbuoti ir Vokietijoje, Regensburgo mieste gyvenusio gen. S. Raštikio. 1946 m. rugpjūčio 30 d. į Vakarų Vokietiją perestas jau pasižymėjęs agentas "Sedmoj" ir agentas "Aleksas". Nors generolui buvo primenamos į Altajaus kraštą ištremtos dukros, nei 1946 m., nei 1947 m. sausio 12 d. S. Raštikio užverbuoti nepavyko.

VLIK-o dokumentų medžioklė

Agentūrinio skverbimosi operacijos buvo vykdomos pagal trečiajame dešimtmetyje GPU patikrintas schemas, kai užverbuotas, plačius ryšius turintis žmogus būdavo nukreipiamas įsiskverbti į kokią nors antisovietinę organizaciją. Vyriausias Lietuvių Išlaisvinimo komitetas kaip tik ir tapo tokia organizacija, į kurią nuo 1945 m. iki 1985 metų mėgino skverbti įvairūs MGB-KGB agentai.

Jau 1945 m. liepos mėn. Vakarų Berlyne gyvenęs žurnalistas, aistringas kortuotojas Germanas Jakūžaitis buvo užverbuotas ir tapo agentu "Labora". Įsiskverbęs į VLIK'ą, prisidėjo prie "Eltos biuletenio" leidimo, o 1953-1955 m. buvo vokiečių kalba leisto biuletenio "Elta-Presedienst" redaktoriumi. Ryšių su sovietine žvalgyba jis nutrūkė iki pat 1960 metų. Tuo pat tikslu 1946 m. buvo užverbuota agentė "Lanj" buvusi Lietuvos užsienio reikalų ministerijos darbuotoja Babionaitė (?). Tapusi VLIK-o technine sekretore ji teikė visą slapčiausią informaciją apie šios organizacijos ir jos vadovų veiklą.

Be žmonių grobimo ir verbavimo akcijų, platesnį mastą buvo igijęs dokumentų grobimas. Buvęs lietuvių kriminalinės policijos valdininkas Stasys Baublys, KGB žinomas kaip agentas "Donbasov" pagrobė ir pervežė į Rytų Berlyną 37 tūkst. lietuvių emigrantų sąrašus iš perkeltųjų asmenų stovyklos Vakarų Vokietijoje. 1955 m. Vainheime buvusio Pasaulio lietuvių bendruomenės skyriaus pagrobta Vakarų Vokietijoje gyvenusių lietuvių emigrantų kartoteka ir tais pat metais mėginta išgabenti visus VLIK-o vykdomosios tarybos dokumentus su visais seifais. Bet pastaroji akcija žlugo dėl triukšmo, pabudus namo šeimininkui. KGB savo planų neatsisakė. Po kelerių metų, 1959 m. iš Reulingene

išsikūrusios VLIK-o vykdomosios tarybos seifų buvo pagrobta Lietuvių emigrantų kartoteka su 1760 adresų ir konfidencialiais dokumentais.

Kompromitavimo akcijos

Turėdami daug informacijos, dokumentų originalų, kagėbistai organizavo lietuvių išieivijos organizacijų vadovų ilgalaikes kompromitavimo akcijas. Tariamai veikiančių "Pabaltijo patriotų" (Vakarų Vokietijoje) ir "Grįžimo į Tėvynę komiteto" (Čikagoje) organizacijų vardu leido savo biuletenius, siuntinėjo provokacinius laiškus ne tik lietuvių emigrantams, bet ir Vokietijos Bundestago deputatams, žydų organizacijoms. Kadangi daugelis aktyvių emigracijos veikėjų Lietuvoje turėjo artimų giminių, kagėbistai spekuliuodami jų laiškais, siūlė aktyvesniems Lietuvos laisvinimo šalininkams nutraukti savo politinę veiklą. KGB ataskaitose tai atrodo maždaug taip: "Atėjau, pasikalbėjau ir to asmens aktyvumas žymiai sumažėjo". Iš tikrųjų tai buvo pagyvenusių ir net senų žmonių gąsdinimo ir šantažo akcijos. Pavyzdžiui, kagėbistas aplankė septyniiasdešimtmetį, buvusį Klaipėdos krašto išlaisvinimo vieną vadovų ir Dachau bei Mauthauzeno konclagerių kalinį Erdmoną. Simonaitį, kai sužinojo apie jo ketinimus įsijungti į VLIK-o veiklą. Galima tik įsivaizduoti, kaip jį turėjo nustebinti KGB akiplėšiškumas ir šantažas. Ir nors KGB savo ataskaitose apie šią akciją rašo kaip apie pasisekusią, bet vienintele jų sėkme laikyčiau KGB įžūlumo įbaugintų žmonių nuostatą nesikreipti į policiją. Daugelis šantažuojamųjų vis tiek nutrūkdavo savo veiklos.

Agentai – Jungtinėse Valstijose

KGB Pirmosios vyriausios valdybos (PGU) Berlyno rezidentūros antilietuviškų akcijų mastas susiaurėjo septintojo dešimtmečio pradžioje, visoms VLIK-o tarnyboms galutinai persikėlus į JAV. Čia ir agentūra buvo silpnesnė negu Vokietijoje, ir veikimo galimybės kur kas mažesnės. Žymiausias Jungtinėse Valstijose tarp lietuvių veikęs KGB agentas buvo 1949 m. į Baltimorę atvykęs Juozas Mikuckis – "Tuvinimas".

"Dirvos" novelės konkurso šiemetinės komisijos nariai: žurnalistas Vytautas Šeštokas, rašytoja Alė Rūta ir rašytojas bei žurnalistas Algirdas Gustaitis. Netrukus pradėsime spausdinti laimėtojų kūrinius

VADOVĖLIŲ PARODA ŠIAULIUOSE

(Atkelta iš 7 psl.)

Draugijos narių pastangomis buvo išleista apie 50 vadovėlių.

Prasidėjus I pasauliniam karui, okupacinė cenzūra labai apribojo leidybą: kiekvienai knygai reikėjo gauti leidimą. Tuo laikotarpiu Lietuvoje išėjo tik 17 vadovėlių. Ne visus leidinius leista platinti. Antai naudoti mokykloje buvo uždrausta M. Biržiškos "Lietuvių dainas", P. Klimo "Skaitymo knygą" vien todėl, kad jose nepagarbiai paminėti senovės vokiečiai.

Karo metais apie 300 000 Lietuvos gyventojų atsidūrė Rusijoje. Petrograde, Maskvoje, Voroneže, Jaroslavyje veikė lietuviškos mokyklos. Joms reikėjo vadovėlių. Pabėgėlių kultūros reikalais rūpinosi Draugijos nukentėjusiems dėl karo šelpti Kultūros ir švietimo sekcija. 1916 m. išspausdinta apie 50 įvairių leidinių, daugiausia vadovėlių, kuriuos parengė S. Čiurlionienė, J. Murka, J. Jablonskis (Rygiškių Jonas). Keletą J. Murkos ir J. Jablonskio elementorių ir lietuvių kalbos vadovėlių rodėme šioje parodoje.

Mokykliniai vadovėliai ypač gausiai buvo leidžiami Lietuvos Respublikos laikotarpiu. Iš pradžių leisti seni vadovėliai, bet tuo pačiu metu buvo rengiami ir nauji: verčiami, tobulinami arba rašomi originalūs. Leidėjai varžėsi dėl vadovėlių leidimo, nes tai buvo vienintelė leidinių rūšis, garantavusi pelną. Populiariausi to meto elementoriai buvo A. Jakučionio "Kelias į šviesą", Esmaičio (S. Matjošaičio) "Sakalėlis", J. Ambraškos ir S. Zobarsko "Aušrelė", J. Murkos "Vaikų darbymečiui", Geručio (M. Vasiliausko) "Rūtelė", "Žibutė" ir kt. Kai kurie šių elementorių buvo išleisti net po 20 kartų.

Svarbiausios to meto knygų leidybos bendrovės: "Spaudos fondas", "Sakalas", A. Jakšto vadovaujama šv. Kazimiero draugijos leidykla, "Švyturys" (Kaunas, Vilnius), "Kultūra" (Šiauliai), "Dirva" (Kaunas-Marijampolė). Po karo vadovėlius leido Valstybinė pedagoginės literatūros leidykla, vėliau – "Šviesos" leidykla.

Viena parodos vitrinų skirta lietuvių išeivių leistiems vadovėliams. Seniausi vadovėliai – "Nauja skaitymui knyga lietuviškos mokslainėms Amerikoje", išleista Čikagoje 1908 m. "Kataliko" spauda ir lėšomis, M. Paltanavičiaus "Mokymės rašyti: knyga mokintis rašyti su paaiškinimais akcentų ir rašto ženklelių", iš-

leista 1909 m. Vorčesteryje ir kt. Šioje vitrinoje rodėme ir Vokietijoje, dar pabėgėlių stovyklose leistų vadovėlių: L. Dambriūno "Lietuvių kalbos sintaksė", (1947 m., Tiubingenas), J. Ambrazevičiaus ir kt. "Visuotinės literatūros istorija: Nuo klasicizmo iki dabarties" (1947 m., Šveinfurtas). Abu šie vadovėliai skirti pirmosios lietuviškos knygos – M. Mažvydo katekizmo 400-osioms metinėms. Iš naujesnių vadovėlių – V. Augulytės, J. Masilionio "Lietuvių literatūra", leista Čikagoje 1978 m. ir kt. Vitriną papuošė dar prieš karą išleistas plakatas "Padėkite mums ir svetimose šalyse būti lietuviams". Jis puikiai išreiškė pagrindinę šios vitrinos mintį: lietuviams, gyvenantiems kitose šalyse, nori kalbėti lietuviškai, steigia lietuviškas mokyklas, leidžia mo-

kyklinius vadovėlius ir kitas knygas.

Spalio 15 d. parodoje vyko renginys, kuriame dalyvavo Šiaulių universiteto profesorius Vytautas Sirtautas, mokytoja ekspertė Jūratė Sirtautienė, docentė Giedrė Čepaitienė, asistentė Eugenija Žymantienė. Docentė G. Čepaitienė kalbėjo apie pirmosios lietuviškos knygos pasirodymo aplinkybes, apie M. Mažvydą, kurio mes beveik nepažįstame. Prof. V. Sirtautas ir mokytoja J. Sirtautienė, jau daugiau nei 20 metų ruošiantys lietuvių kalbos vadovėlius, pristatė naujausią savo darbą – Lietuvių kalbos vadovėlį 5 klasei (Jūratė, Vytautas ir Vytautas V. Sirtautai. "Lietuvių kalba. Vadovėlis 5 klasei. E. Žymantienė pasakojo apie senuosius matematikos vadovėlius.

Virginija Šiuškščenė

GENOVAITĖS SKRABULIENĖS TAPYBA

Spalio 3 d. Čikagos Jau-nimo centro rūmuose išikūrusioje Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta pirmoji ši sezoną individuali paroda. Dabar nuo šios galerijos sienų žvelgia Žemaitijoje gimusios dailininkės Genovaitės Skrabulienės darbai, kuriuos ji nupatė per pusmetį, beviešėdama JAV. Tapytoja yra baigusi Čiurlionio meno mokyklą ir Dailės akademiją Vilniuje. Ji dalyvavo įvairiose parodose ne tik Lietuvoje, bet ir dar penkiose kitose Europos valstybėse.

Kaip pripažįsta pati dailininkė, per savo kūrybinį kelią ji sukūrė gana daug tapybos darbų. Anksčiau ją labiau traukė romantiški ir abstraktūs gamtos vaizdai, prie kurių ji dažnai sustodavo. Daug dėmesio ji skyrė figūrinėms kompozicijoms, portretui. Dabartiniu metu dailininkės kūryboje jau pradeda atsispindėti sudėtingesni siuže-

tai. Ji bando susitelkti ties būties ir mirties, amžinybės ir akimirksnio sąvokomis. Ji nebijo žvelgti į kosmosą, ieškoti to, kas anksčiau nebuvo surasta ir suprasta. Dažnai jos kūryboje fantazija derinasi su realybe: yra surrealistinių motyvų, kurie vieną kitą žiūrovą galėtų net gąsdinti.

Pakalbinta dailininkė pasakojo, kad kitų – jos parodos lankytojų ar meno kritikų – teisė vertinti jos kūrybą. Ji pati tik perduodanti, ką diktuoja širdis. Atrodo, kad dailininkė – nepaprastai darbšti. Per pusę metų ji sugebėjo sukurti daug darbų, tarp kurių yra ir gana didelio formato. Ji norinti dar ir likusį viešnagės Amerikoje pusmetį atsidėti kūrybai. O tada jau turbūt reikės ruošti atgal į Lietuvą, nes ji čia vieši svečio teisėmis. Tačiau Amerikoje ji paliks daug kūrinių, kuriuos noriai išgyja mūsų tautiečiai.

Edvardas Šulaitis

Mokykliniai vadovėliai

PARODOS KATALOGAS

„Aušros“ muziejus, Aušros al. 47, Šiauliai
1997 09 10 - 1997 10 20

BLOGAS ŽMOGUS

Vladas Vijeikis

Seniai žinoma teisybė, kad blogų žmonių – daugiau negu gerų. Net tada, kai buvo tik du – Kainas ir Abelis, 50 nuošimčių buvo blogų. O jeigu priskaičiuoti dar Ievą, tai nuošimtis dar paauga. Laikui bėgant ta dalis turbūt didėjo, bet statistikos mokslininkai nesiima skaičiuoti ir pagrįsti moksliniais teiginiais. Greičiausia bijo, kad nebūtų įtraukti į blogų žmonių nuošimtį, jeigu tokiais keistais darbais užsiima. Pagaliau, kam tas reikalinga? Mes ir patys labai gerai žinome, kokie blogi apie mus sukinėjasi.

Taigi, kas yra blogas žmogus?

Ar tas kuris muša savo žmoną be reikalo? (Su reikalu – neįskaitoma)

Nemoka mokesčių, kiek turėtų. Apgaudinėja IRS.

Agituoja prieš Landsbergį.

Užima pareigas, kurių nesupranta.

Keičia savo kailį kaip chameleonas.

Restorane, atėjus laikui mokėti sąskaitą, tyliai pasišalina.

Neaukoja lietuviškoms organizacijoms.

Turi legalius vaikus ir dar gamina nelegalius.

Susirinkime klausia klausimus, kurie nemalonūs paskaitininkui.

Pervaziavęs šunį, nesustoja.

Nesako komplimento moterėlei, kuri labai trokšta.

Žada vesti dvi ar tris, o

veda ketvirtą.

Vaikaičiui perka lūpinę armonikėlę, kai šis trokšta automobilio.

Parduoda seną automobilį, nors žino, kad jis važiuos tik iki sekančio kampo.

Lankosi pas kitą moterį ir nesako apie tai žmonai.

Bendravo su KGB, o dabar vaidina demokratą ir patriotą.

Nebalsuoja už tą, kurį reikia išrinkti.

Žada balsuoti už tą, o balsuoja už kitą.

Neperka Utenos alaus nei lietuviškos degtinės.

Žvilgčioja į draugo žmoną su slaptais sumanymais.

Trokšta tapti Lietuvos Prezidentu, nors neturi jokio pasirėngimo.

Svečiuose po vakarienes negiria patiekalų.

Užmiršta žmonos gimtadienį.

Neatsiprašo užmynęs ant kojos.

Bažnyčioje duoda 10 centų, o karčiamejame prageria 10 dolerių.

Nesiunčia vaikų į lituanistinę mokyklą.

Meilinasi merginai nuslėpdamas, kad jau vedęs.

Vaizduoja daug žinantį.

Daug kalba apie šeimos pagrindus, bet turi meilužę.

Keikiasi be reikalo (jeigu su reikalu tai nesiskaito).

Rašo anoniminis laiškus.

Keikia valdžią.

Pasiskolina knygą ir įlipina savo "ex libris".

Neklauso žmonos patarimų bei įsakymų.

Žvalgosi į jaunas merginas su neskelbtiniais sumanymais akyse.

Pridaro skolų ir paskelbia "bankrotą".

Aiškina politinius reikalus, nors neturi apie juos jokio supratimo.

(Yra daugiau, bet šiuo kartu užteks.)

(Tęsinys. Pradžia – 41 nr.)

Kada lietuviai vėl gyvens prie Smetonos?

Matyt, kad dar ne po šių rinkimų. O kad taip neatsitiks po penkerių metų, nedrįsčiau ginčytis. Latviai juk, kaip ir prieš karą, vėl išsirinko Ulmanį. Visai nereikėtų stebėtis, jei kituose Prezidento rinkimuose Smetonos pavardė būtų minima tarp pagrindinių pretendentų. Šiometį kandidatavimą reikėtų laikyti gera repeticija, bet niekuo daugiau.

Rimantas Smetona – Lietuvos Prezidento A. Smetonos brolio vaikaitis – tik prieš porą metų atšventė 50 metų. Pagerbime, kuris įvyko Lietuvių tautininkų sąjungos būstinėje, teko dalyvauti. Pasveikinti tuometinį sąjungos pirmininką atvyko visa Seimo narių – tautininkų grupė. Iškilmingai atrodė Šaulių sąjungos atstovai. Beje, ponas Rimantas – šios sąjungos narys. Dalyvavo daug kitų garbingų svečių. Tada buvo pastebėta, kad šis politikas tapo vis labiau žinomas, kad stiprėja jo autoritetas. Sveikinusi pažymėjo gana nuosekliai ir kietą jubilato poziciją, jo labai tvirtą nusistatymą visur laikytis garbingojo Prezidento linijos, sekti jo pavyzdžiu. Tie žodžiai buvo sakomi ne kaip mandagūs palinkėjimai, o įsitikinusi, kad Rimantas iš tikrųjų gali daug nuveikti Lietuvos labui.

Ne kartą, tiek iki minėto jubiliejinio gimtadienio, tiek ir po jo susitinkant su R. Smetona (o susitikti tekdavo labai dažnai) susidarė įspūdis, kad Rimantas daugelį savo būsimų veiksmų mintyse tarsi aptaria su garbinguoju savo senelio broliu, apsvaisto, kaip kurio nors atveju šis pasielgtų. Tačiau, tikriausia labai nelengva "išgirsti" jo patarimus, kol dar nesi Prezidentas.

Gana daug nepalankių aplinkybių susidėjo per pastaruosius porą metų. Yra daug dalykų, kuriuos dar tebelemia sovietmečio palikimas. Tautinė savimonė Lietuvoje yra gana smarkokai apardyta. Patriotizmas ne vienam garbinamam šių dienų veikėjui yra tik širma, kuria, esant reikalui, prisidengiama, o ne vidinis įsitikinimas, ne būtinybė, be kurios jokia sąžininga politinė veikla yra tiesiog neįmanoma. Labai aiškiai matyti, kad nepriklausomybės paskelbimą daugelis suvokė tik kaip atsivėrusius vartus kalėjimo, kuriame svetimieji tikėjosi laikyti Lietuvą "iki gyvos galvos". Tačiau ką daryti su stauga įgyta laisve, kuriuo keliu pasukti, kuriuos uždavinius spręsti pirmiausia, kad visai tautai būtų geriau, apie tai ne visada galvojama. Norai kartais lyg ir geri būtų, bet vertybių skalė – labai sujaukta.

Ilgai gyvenus didelėje valstybėje, tautiškumas tarsi ištirpo. Jis neretai siejamas su

kažkokiu provinciniu uždarumu, lyg ir pasenusia pažiūra, sunkiai besiderinančia su kompiuteriniu amžiumi, kai per kelias minutes gali gana nebrangiai keistis tau reikalinga informacija su asmenimis, gyvenančiais tolimiausiuose žemės rutulio kampečiuose. Tačiau lietuviui, per Internet bendraujančiam su amerikoniuku, juk nematyti, kad to amerikoniuko tėvų nuosavo namo kieme dieną naktį plaikstosi žvaigždėtoji vėliava. Žiūrėdamas į "naminius puslapius", tas lietuviukas negirdi, kaip jo tolimas pažįstamasis pasitempęs gieda Jungtinių valstijų himną, prispaudęs ranką prie širdies. O gyvena anas, rodos, valstybėje, kur tautos sąvoka lyg ir neturėtų dominuoti. Tačiau labai taikliai prieš kurį laiką "Dirvoje" rašė Dr. Petras Jokubka, kad yra tokia – Amerikos tauta, kad amerikiečiui savos šalies interesai nėra tik abstrakti sąvoka.

Tačiau Lietuvoje dabar net gana atsakingas pareigas užima asmenys, kuriems ilgai tektų mokytis, kol jie suvoktų, kad tautiškumas yra tas vienintelis adresas, vardan kurio vairuojamas visas valstybės laivas. Jį pakeičia vaikėžiškas spygavimas: "Šiandien aš noriu, noriu, noooriu į Europą". Labai dažnas ir spekuliantiškas šniukštinėjimas: "Ką iš europietiško turgelių galima pigiau nupirkti, o Lietuvoje parduoti arba tolyn perparduoti?".

ŽINIOS IŠ BALTIMORĖS

Jonas Kardokas

(Pabaiga)

2. Baltimorės lietuvių parapija

Lietuvių parapija įkurta 1887 metais ir šiemet švenčia 110 metų jubiliejų. Taip pat sukanka 80 metų nuo įsikūrimo šv. Alfonso bažnyčioje. Nuo pat parapijos įkūrimo iki 1991 metų ją visuomet aptarnavo lietuvis kunigas, o kartais net keli kunigai. 1991 metais, mirus paskutiniam lietuviui klebonui Antanui Dranginiui, parapija pergyveno įvairius sukrėtimus.

Sumažėjus maldininkų skaičiui, buvo pertvarkytos šios vyskupijos parapijos. Ypač tai palietė vidurmiestį, kuriame įsikūrusi lietuviška šv. Alfonso parapija. Buvo norėta ją visai panaikinti, o lietuvius priskirti prie kitų parapijų. Teko kreiptis į vyskupijos administratorių, kardinolą Keeler, lietuvių išeivių vyskupą Paulių Baltakį ir net

į popiežių. Po visų prašymų šv. Alfonso bažnyčia palikta kaip šventovė ir lietuvių parapijai leista ja naudotis.

Ilgai laukėme rektoriaus paskyrimo. Norėjome, kad jis galėtų pritraukti turistus ir naujus maldininkus į Baltimorėje taip išgarsintas novėnų pamaldas. Maždaug tuo laiku kun. Kazimieras Pugevičius, palikęs darbą Niujorko Religinės šalpos administracijoje, grįžo į savo gimtąjį miestą ir vyskupiją. Po ilgo delsimo jis buvo paskirtas į šv. Alfonso parapijos šventovę vikaru. Rektorium atkeltas ligos iškankintas kun. Tomas Bauernfein. Šventovę administruoti paskirtas pasaulietis Jim Blair. Šių metų pavasarį kun. K. Pugevičius, grįžęs iš Lietuvos, pareiškė kad jis mus palieka ir vyksta į Lietuvą, į naują parapiją šalia Vilniaus. Mes vėl likome be lietuvių – dvasios vado.

Rugsėjo mėnesį laikyti

šventų Mišių atvyko Vašingtono Katalikų universitete studijuojantis kunigas iš Lietuvos Andrius Narbekovas su trimis klierikais iš St. Marys seminarijos, esančios Baltimorėje. Du klierikai yra lietuviai: Mindaugas Purnas ir Kęstutis Kevalas. Trečiasis yra amerikietis diakonas iš tos pačios seminarijos. Matydami prie altoriaus keturis dvasininkus šalia mūsų nuolatinio lektoriaus Antano Diljono, lietuviai parapijiečiai išėjo iš bažnyčios, atsigavę dvasiškai ir pakilioje nuotaikoje.

Kun. Andriaus pamoks-lai yra labai nuoseklūs evangelijos aiškinimai. Jie prasmingi ir labai patraukia dėmesį. Šio kunigo mes labai laukiame. Kai jis kurį nors sekmadienį nepasirodo, mes jaučiame didelį dvasinį nuostolį. Kunigas Andrius prižadėjo pas mus atvykti, kai tik sąlygos leis.

ŠVININĖS MINTYS

JUOZAPAS TEIRAUJASI

Politikos apžvalgininkas rašo: "Reikia priimti Baltijos valstybes į NATO organizaciją."

Juozapas Dirvonėnas pasiteiravo: "Kas per sutvėrimas yra toji "organizacijos organizacija? Apie ką tada liudija paskutinioji šios santarumos dalis?"

Literatūros kritikas aiškina: "Šiame romane aprašomos prieštaringos ir kontra-versinės situacijos."

Juozapas Dirvonėnas pasiteiravo: "Kuo skiriasi kontraversinės nuo prieštaringų?"

Viršininkas aiškina: "Tas dalykas yra man labai reikšmingas ir svarbus."

Juozapas Dirvonėnas pasiteiravo: "Ar būna svarbių, bet nereikšmingų dalykų?"

Iš protokolo: "Jury komisija nutarė"

Juozapas Dirvonėnas pasiteiravo: "Kas pirmininkavo jury ir kas komisijai?"

NETEKOME AKTORIAUS VITALIO ŽUKAUSKO

Penktadienio, lapkričio 14 dienos vakare savo namuose Woodhaven'e, Niujorko priemiestyje, širdies smūgio ištiktas mirė žymus humoristas, visiems žinomas kaip vieno žmogaus teatro aktorius Vitalis Pranas Žukauskas.

Jis buvo gimęs 1919 m. spalio 28 d. Kaune. Pradžios mokyklą baigė Vilniuje. Mokėsi Kauno Jėzuitų ir Kauno kunigų seminarijoje, kur 1941 m. gavo brandos atestatą. 1942 m. studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universiteto filosofijos fakultete ir Kauno valstybinio teatro dramos studijoje. 1944 m. pavasarį buvo išvykęs teatro studiją į Vieną. Atvykęs į Ameriką, nuo 1952 iki 1954 m. studijavo teatrologiją ir slavistiką Indianos universitete, o 1961-62 m. šiuolaikinį teatrą Niujorke "The New School" studijoje ir iki 1965 m. – režisūrą Hunter kolegijoje.

1942 m. Kauno valstybiniame teatre jis pradėjo dirbti sekretoriumi, bet po metų perėjo į vaidybą: buvo

dramos režisieriaus padėjėjas, aktorius, radiofono vaidinimų dalyvis, vėliau pranešėjas koncertuose ir įvairiuose renginiuose. Būdamas Vokietijoje, nuo 1945 iki 1949 m. buvo Augsburgio lietuvių dramos teatro aktorius. 1950 m. Brooklyn'e suorganizavo vaidintojų grupę ir jai vadovavo iki 1954 m. Tuo pačiu metu, kaip vieno žmogaus teatro aktorius, pradėjo lankyti lietuvių telkinius JAV ir Kanadoje. Gastroliaavo Australijoje, buvo nuvykęs į Lietuvą. Visur jis buvo šiltai priimtas.

V. Žukauskas buvo žinomas ir kaip žurnalistas, daug rašęs teatro klausimais "Vienybėje", "Dirvoje" ir "Drauge". Kurį laiką dirbo ir "Darbininko" redakcijoje. Rašė ir trumpus vaidinimėlius, daugiausia radijui, pasirašydamas V. Vingio pseudonimu. Daug metų rinko medžiagą ir buvo bebaigęs paruošti Lietuvos teatro istoriją. Pastaruoju metu jis dėstė lietuvių kalbą Bridgeport Sacred Heart kolegijoje. 1996 m. už nuopelnus lietuviško teatro

puoselėjimui buvo apdovanojamas DLK Gedimino V-jo laipsnio ordinu.

Velionis buvo pašarvotas Marytės Šalinskienės laidotuvių koplyčioje. Pirmadienį, lapkričio 17 d. atsisveikinimo metu maldas sukalbėjo vyskupas Paulius Baltakis, OFM. Atsisveikinimo žodžius tarė ambasadorius Anicetas Simutis, Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Anusas ir LB Niujorko apygardos valdybos pirmininkas Kestutis Bileris.

Gedulingas Mišias Brooklyn'o Apreiškimo parapijos bažnyčioje aukojo kun. Stasys Raila, asistuojant klebonui kun. Vytautui Palubinskui ir kun. Danieliui Jankevičiui. Ašą Vitalis buvo palaidotas sekcijoje Niujorko priemiesčio Cypres Hills kapinių lietuviškoje dalyje.

Vitalis Žukauskas buvo nepaprasto talento teatralas. Jo pasiges visi lietuviai. Nuolūdime liko žmona dr. Marija ir sūnus Antanas.

Kęstutis K. Miklas

PRISIMENAME KUNIGĄ PETRĄ DAGĮ

(Praėjo 20 metų nuo jo mirties)

1997 m. gruodžio 1 d. sukanka 20 metų kaip Woodhaven, N.Y. mirė evangelikų kunigas visuomenininkas, redaktorius, spaudos darbuotojas Petras DAGYS.

Velionis buvo gimęs 1904 m. Kovo 15 Peikštenių kaime, Biržų valsčiuje. Biržuose baigė gimnazijos septynias klases, brandos atestatą įsigijo prie Švietimo Ministerijos Kaune. Lietuvos universitete Kaune studijavo teologiją, filosofiją ir humanitarinius mokslus, kuriuos baigė 1930 metais. 1931 m. Lietuvos evangelikų liuteronų konstistorija, parapijai išsirinkus, jį paskyrė Butingės (Šventosios uosto) parapijos kunigu. Taip pat ten buvo ir pirmuoju žuvies kooperatyvo pirmininku, o vėliau, Klaipėdoje, vienas iš akcinės bendrovės "ŽUVIS" steigėjų ir revizijos pirmininkas. 1933 m. gegužės 9 d. jam suteiktos diplomuoto teologo teisės. 1934 m. P. Dagys paskirtas Lietuvos kariuomenės evangelikų kapelionu (gyvenamoji vieta – Klaipėdoje). Čia savo pirmąsias pamaldas atlaike Šv. Jono bažnyčioje. Jose dalyvavo ministeris pirmininkas Juozas Tubelis ir kiti aukštieji valdžios pareigūnai. 1935 m. paskirtas Klaipėdos

krašto gubernatoriaus referentu tikybos reikalams. Tais pačiais metais jo vadovaujamas bažnytinis komitetas išleido laikraštį "LIETUVOS EVANGELIKŲ KELIAS". Tą laikraštį jis ir redagavo.

1937 metais P. Dagys pradėjo studijuoti teisę Vytauto Didžiojo universitete. Praradus Klaipėdos kraštą, jis persikėlė į Kauną, kur toliau tęsė savo veiklą. Bolševikų ir nacių okupacijos metu įsijungė į pagrindinę veiklą ir kovojo prieš okupantus. Jis dalyvavo paskutiniame VLIKo posėdyje Lietuvoje.

Artinantis antrajai bolševikų okupacijai, jis pasitraukė į Šventosios uostą ir su žvejų laivu išvyko į Švediją. Į Ameriką atvyko 1946 metais ir tuojau įsijungė į dvasinį, tautinį ir visuomeninį darbą. ALT pasiūlė jam aplankyti didžiuosius JAV ir Kanados lietuvių centrus su paskaitomis.

Petras Dagys steigė Mažosios Lietuvos bičiulių draugijos skyrius, buvo N.Y. skyriaus pirmininku. Redagavo laikraštį "GIMTINĖS GARSAI". Su pertraukomis dirbo Lietuvių susivienijime Amerikoje – SLA nuo 1947 iki 1967. Prisidėjo prie laikraščio "TĖVYNĖ" redagavi-

mo. Jo pastangomis SLA pradėjo leisti jaunimui laikraštį "SLA Atžalynas", (1959 m.) Buvo vienas iš New Yorko evangelikų parapijos steigėjų ir tos parapijos klebonas iki mirties. Pirmos pamaldos įvyko 1951 spalio 21 d. Kasmet su kitomis organizacijomis paminėdavo Klaipėdos krašto prisijungimą prie Lietuvos. Ilgus metus važinėjo į Toronto, Hamilton, Kanadoje, į Bostono ir Baltimore miestus laikyti pamaldų ten gyvenantiems lietuviams evangelikams. Kun. P. Dagys buvo vienas iš iniciatorių, siūlančių sudaryti JAV ir Kanados lietuvių evangelikų liuteronų Sinodą. Toks Sinodas pirmą kartą buvo sušauktas 1954 m. Toronte. P. Dagys buvo Sinodo narys.

Sunki liga pakirto jo gyvenimą. Liko daug neužbaigtų darbų. Gaila, kad jis nesulaukė tos dienos, kai jo numylėta Lietuva vėl tapo laisva. Beveik kiekviename kun. P. Dagio pamoksle ir straipsniuose jautėsi tėvynės Lietuvos ilgesys. Savo patriotiškumą parodė sakydamas: "Amerikos pilietybės neprašau, esu Lietuvos pilietis, lietuviu gimiau, lietuviu noriu ir mirti".

Arianė

Skaudžią netekties valandą, mirus

Dr. LEONUI KRIAUCĖLIŪNUI

nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną IRENĄ,
dukras, artimuosius

Aldona ir Rimantas Smetonos

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos
pirmininkui – nuoširdžiam tautinio meno
puoselėtoji ir globėjui –

Dr. LEONUI KRIAUCĖLIŪNUI

mirus, kartu liūdime ir reiškiamo gilia
užuojautą velionio šeimai ir artimiesiems

*Vilniaus m. vyrų choro "Vytis" prezidentas
V. Vaškas*

*Meno vadovas ir dirigentas
T. Šumskas*

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos
pirmininkui

Dr. LEONUI KRIAUCĖLIŪNUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame Velionio
žmoną IRENĄ, dukras VIDĄ ir JOLITĄ, jų
šeimas, kitus gimines ir artimuosius.

Vilties" draugija ir "Dirvos" redakcija

Amžinybėn iškeliavo Ašą Dr. LEONAS KRIAUCĖLIŪNAS

Gili mano užuojauta mielai ir gerbiamai
p.IRENAI KRIAUCĖLIŪNIENEI, dukroms
VIDAI ir JOLITAI, jų šeimoms ir kitiems
artimiesiems

Rūta Sakienė

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos
pirmininkui

Dr. LEONUI KRIAUCĖLIŪNUI

mirus, drauge liūdėdami, užuojautą reiškia-
me Velionio žmonai IRENAI KRIAUCĖLIŪ-
NIENEI, dukroms VIDAI ir JOLITAI, jų šei-
moms ir kitiems artimiesiems

ALTS-gos Los Angeles skyrius

Tauriam lietuviui, Lietuvos kariuomenės
kavalerijos karininkui, neolitanui,
mūsų artimam bičiuliui

Ašą STASIUI VIRPŠAI

mirus, Velionio dukrai Liucijai ir žentui Viliui
Hofmanams, broliui Lietuvoje, seserėnui ir jo
šeimai Urugvajuje bei kitiems artimiesiems
reiškiamo užuojautą ir netekties skausmu
dalinamės

*Vaclovas ir Vanda Mažeikai
Valerija Šimkienė
Mečys ir Eleonora Valiukėnai ir šeima
Petras ir Irena Vebrai*

RENGINIŲ KALENDORIUS

• GRUODŽIO 6 d. 9 v. r. - 5 v.p.p. - Adventinis susikaupimas - rekolekcijos. Jas praveda kun. E. Putrimas Dievo Motinos parapijoje

• GRUODŽIO 20 ir 21 d. - šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. - Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

• GRUODŽIO 31 d. - Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose. Rengia Lietuvių namai, buvę ansambliciai ir "Gija".

1998 metai

• SAUSIO 17 d. - loterija, skirta Lietuvių namų remontui. Pradžią - 6:30 vakaro. Pietūs, muzika, šokiai, nemonkamas baras

• VASARIO 28 d., "Žaibo diena-1998" - Metinis LSK "Žaibo" renginys Lietuvių namuose

• KOVO 28 ir 29 d. - Šiaurės Amerikos lietuvių senjorų (vyresnių kaip 35 m.) krepšinio turnyras Dievo Motinos parapijos salėje ir Boromeo seminarijoje

• Balandžio 5 d. - Kaziuko mugė. Rengia Cleveland'o skautija

SPAUDOS PLATINIMO VAJUS!

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

PENSININKŲ ŽINIOS

Paskutinis 1997 m. pensininkų suėjimas įvyks gruodžio 4 d. 2:00 val. p.p. Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Įdomi programa ir skanūs pietūs laukia visų klubo narių.

Praėjęs Padėkos dienos tradicinis suėjimas buvo gausus ir darbingas. Kalbėtojas David Modarski iš Catholic Charities aiškiai ir paprastai pristatė socialinio draudimo ir prieglaudų įstatymus bei jų taikymo klausimus. Jis labai įvertino Medicare draudimą. Ir senelių namų mokestis ne visada atima paskutinį centą: gyvenamas namas daugiausia lieka savininko rankose.

Lietuvių namų Lietuvių namų vedėjas Algis Penkauskas

JURGINĖS RUDENS FESTIVALIS

Gerardas Juškėnas

Lapkričio 16 d. sekmdienį nežiūrint to, kad oras nebuvo palankus, Šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis sulaukė gausybę parapičių ir bičiulių. Visi stalai salėje buvo užimti. Svečiai maloniai praleido laiką, buvo skaniai pavaišinti pietumis, pabendravo ir išbandė laimę įvairiuose žaidimuose ir lošimuose. Pabaigoje buvo prarastas didžiosios piniginių loterijos dovanų traukimas. Laimėtojai tapo: \$1,000 - dr. Viktoras Stankus, \$500 - Andrius Belzinskis, \$300 - Vitus Suopis, \$100 - Juozas Miglinas ir \$100 - Casey Batule. Anot klebono kun. J. Bacevičiaus tikrieji laimėtojai buvo parapijos nariai, nes buvo sutelktos lėšos parapijai išlaikyti per ateinančios žiemos mėnesius. Jis nuoširdžiai dėkoja virėjoms ir parapijos darbuotojams, kurie sunkiai plušo, kad šis Rudens festivalis puikiai pavyko.

kas padėjo pensininkų klubo nariams, kurie pietų metų suaukojo namų remontui 491 dolerį. Aukos surinko Jonas Balbotas.

Socialinio draudimo (Social Security) pensijos nuo 1998 m. sausio pakeliamos 2.1%. Šios pakėlimas yra mažesnis, negu 1997 m. ir pats mažiausias nuo 1986 m.

Vidutinė pensija 1998 m. bus \$765 per mėnesį, o šiemet buvo \$749. Pensininkai, kurių amžius - 65-69 metai, galės per metus uždirbti iki \$14,500 ir jų pensijos nenukentės. Jaunesni pensininkai, kurių amžius yra 62-64 m. ga-

lės uždirbti mažiau - \$9,120. Asmenys kurie yra 70 metų ar vyresni, gali dirbti, o jų uždarbis gali viršyti \$14,500.

Sveikiname pensininkų klubo narius, gimusius gruodžio mėnesį. Tai: Mečys Aukštuolis, Eugenija Bernotienė, Stepas Butrimas, Algirdas Česna, Izabelė Jonaitienė, Antanina Kasperavičienė, Antanas Kazlas, Henrikas Kripavičius, Pranas Razgaitis, Vytautas Staškus, Barbora Žakienė.

Jonas Kazlauskas

JAV LB Kultūros Tarybos SPAUDOS VAJUS

Papiginta metinė prenumerata naujiems skaitytojams:

DIRVA.....	\$25.00 (vietoje \$35)
P.O. Box 19191 Cleveland, OH 44119-0191	
DRAUGAS.....	\$60.00 (vietoje \$95)
4545 W 63rd Str. Chicago, IL 60629	
DARBININKAS.....	\$20.00 (vietoje \$35)
341 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207	
EGLUTĖ.....	\$10.00 (vietoje \$15)
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441	
BRIDGES.....	\$15.00 (vietoje \$18)
LAC, Inc. Treasurer 1927 W. Boulevard Racine, WI. 53403	dviem metams \$25.00
LIETUVIŲ BALSAS.....	\$20.00 (vietoje \$30)
2624 W. 71st. Street, Chicago, IL 60629	
PASULIO LIETUVIS.....	\$10.00 (vietoje \$20)
6428 Ridge Rd., Clarendon Hills, IL 60514	
LITUANUS.....	\$8.00 (vietoje \$10)
6621 S. Troy Str. Chicago, IL 60629	

PUIKI DOVANA KALĖDŲ PROGA
studentui, naujakuriui, jaunai šeimai

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA - 1997

Skydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

Rita Staškutė-Žvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

Paskutinė skiltis

Juoko strėlės

K. Balauginas

TRUMPAS TESTAMENTAS

Kai po senelio laidotuvių visa šeima susirinko išklausti mirusiojo testamento, advokatas, įėjęs į kambarį, pastebėjo:

– Jus sutrukdysiu neilgam. Aš tik paskaitysiu velionio paliktą pažymėjimą, kuriame jis sako: "Turėdamas visiškai blaivią sąmonę, aš turiu čia pareikšti, kad išleida viską ligi paskutinio cento. Ir tai įvyko dar prieš mano mirtį..."

PAVYKUSI OPERACIJA

Pacientas po sunkios operacijos stengėsi pabusti. Staiga jis pastebėjo, kad kažkoks veidas pasilenkė ties juo.

– Kaip pavyko operacija, daktare? – paklausė pacientas.

– Daktare? – nustebo veidas. – Aš esu šv. Petras.

PADĖKITE, DAKTARE!

Ponia apsilankė pas psichiatrą.

– Kuo galiu jums padėti? – paklausė šis.

– Kiekvieną naktį aš vis sapnuoju tą patį sapną: kažkoks gražus vaikinys vejasi mane ir beveik pagauna į glėbį...

– Kaip jūs norite, kad aš padėčiau?

– Gal galite mane truputiuką sulėtinti?

GERI NORAI

Įsimylėjęs jaunuolis nutarė aplankyti merginos tėvą

ir paprašyti jos rankos. Tačiau artėjant lemtingai dienai, jaunuolį apėmė baimė. O ką, jei tėvas užsispirs? Jei jis nesutiks? Besikankindamas ir nepatenkintas savimi, jis nusprendė pirmiausia išsiaiškinti telefonu:

– Alio, ponas Samuoli, ar jūs nieko prieš, jei aš paprašysiu jūsų dukters rankos? Aš norėčiau ją vesti...

– O ne, aš nieko prieš! Bet kas čia kalba?

TEISINGUMO VYKDYTOJAS

Pavakary pustuštėje gatvėje praeivį sulaiko jaunuolis:

– Ei, drauguži, ar nepastebėjai čia kur nors policininko?

– Ne. Kodėl klausai?

– Tai atiduok pinigus, arba...

– Aš esu policininkas, tik civiliais rūbais. Aš ir ieškau vagišių ir užkabinėtojų...

– Ar ir ginklą turi? – klausia jaunuolis.

– Žinoma!

– Na, tai grįžk atgal, nes ten už kampo yra gaujelė, kuri norėjo mane apiplėšti, bet aš neturėjau pinigų. Tai jų atsiųstas, aš norėjau... O dabar tu juos pamokyk!

ŠVENTASIS MELAS

Smilga buvo atšventęs šešiasdešimt dviejų metų sukaktį, kai jis liko našlys. Netrukus kaimynai ir draugai nustebe sužinojo, kad jis vedė gražutę, dvidešimt ketvirtuosius vos perkopusią merginą.

– Bičiuli, kaip tamstai pavyko gauti tokią jauną žmonelę?

– Tsss... Aš jai šiek tiek pamelavau: kai tik pasakiau, kad esu aštuoniasdešimt ketverių, ji nudžiugusi sutiko tekėti.

IPRATIMAS – ANTRASIS PRIGIMIMAS

Viena ponija, kuri labai mylėjo savo šunį Sargį, rytais, vos tik pabudusi, buvo įpratusi tuoj pat eiti su juo pasivaikščioti. Išėjus metus ji ištikimai vykdė šią savo pareigą.

Vieną dieną Sargis, netikėtai užmigęs, nebepakilo. Kitą rytą ponija pabudo, kaip visada, atsisėdo lovoje ir susimąsčiusiomis atviromis akimis žvelgė į tolį... Po kurio laiko ji atsisuko į savo gulintį vyrą ir tarė:

– Ar nori eiti pasivaikščioti?

PAMIŠIMO AUKOS

Teisėjas buvo nustebintas, kai prisiekusieji (jury) nusikaltėliui paskelbė ištarmę "nekaltas" žmogžudystės byloje.

– Niekaip negaliu suprasti, esu net pritrenktas iš netikėtumo, kad jūs galėjote ištarti tokį sprendimą, kai visi įrodymai labai aiškiai liudijo, kad jis kaltas! Kaip jūs tai paaiškinsit?

Prisiekusiųjų pirmininkas atsakė:

– Mes nusprendėm, kad čia kaltas pamišimas!

– Ką? Jūs visus dvylika apėmė pamišimas? – apstulbo teisėjas.

AIŠKIAREGIS

Jonas aplankė savo bičiulį Petrą, gyvenantį kaime. Abu praleido kelias labai gražias atostogų dienas. Vieną dieną Jonas pasijuto sergąs.

– Nebijok – sako Petras, – nors mes čia ir neturime gydytojo, bet užtat turime gerų akių žmogų, vadinamą Aiškiaregiu. Jis nuspėja, kokią ligą žmogų kankina. Rytoj aš tau jį pakviesiu.

Kitos dienos pavakary Petras atpuškuoja vienas.

– Tai kur tas tavo Aiškiaregis? – klausia Jonas.

– Matai, vakar įvyko nelaimė. Vėlai vakare eidamas per kaimą, Aiškiaregis nepamatė šulinio, įkrito į jį ir prigirė!

BŪSIMIEJI DIPLOMATAI

Mažasis Vytukas giriasi savo draugams:

– Mes esame kilę iš labai garsios giminės. Mano senelio senelis Dionizas Poška pastatė Baublį, kuriame ir mano tėvelis skaitydavo "Mužikėlio giesmę", parašytą jo protėvio.

Simukas:

– O mano tėvelis turi Vinco Kudirkos dovanotą laikrodį, kuris dar groja Lietuvos himną!

Jų beklausydamas Algiukas nebeišlaikė ir sako:

– Ką jūs čia giriatės! Ot mes tai tikrai esame kilę iš pačios seniausios giminės. Mano tėvelis dar turi Adomo obuolį!

TIKRAS ATSITIKIMAS

Antanukas:

– Mama mezgė, o mūsų katė žaidė su siūlais ir netyčia prarijo siūlų kamuolį.

Pauliukas:

– Ir kas atsitiko? Ar ji liko gyva?

Antanukas:

– O taip. Bet visi jos kačiukai gimė su megztiniais!

NEREIKIA MELSTIS

Kalėdodamas kunigas klausinėja vaikų, ar jie moka poterius.

– Ar tu meldies prieš valgį? – paklausia jis vieno berniuko.

– O man nereikia melstis, – pasigyrė vaikas. – Mano mama – gera virėja!

"DIRVAI" AUKOJO:

G.Leonas, Bradford, NH ... 25
P.Kuras, Waterbury, CT 15
J.Staškus, St. Pete., FL 15
S.Butrimas, Cleveland, OH 15
J.Laucė, Estes Park, CO 15
F.Masaitis, LaMirada, CA 15
J.Daniliauskas, Gulfport, FL 10
A.Bukšnis, East Lansing MI 10
L.Virbickas, Danbury, CT 5
Z.Jurys, Great Neck, NY 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

"DIRVA"
naujiems
skaitytojams –
\$25 metams!

ATLANTA IMPORT EXPORT JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:	
	LITMA IMPORT EXPORT 639 EAST 185 STREET CLEVELAND OH 44119 216-481-0011
SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI	
JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS, BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE, PATERBURGE IR KALININGRADO SR.	
ATLANTA IMPORT EXPORT (312) 434-2121 arba (800) 775-7363	

TAUPA Lithuanian Credit Union Lietuvių Kredito Kooperatyvas 767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677
Paskolos namų remontui nuo 7% Del smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%
DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p. penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p. šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p. sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.
Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000